

NAK00000000155213

1. AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSBEN RÉSZTVEVŐ TANULÓK FELMÉRÉSE

Budapest, 2019

Tartalom

Bevezetés	3
Módszer	3
1. Az agrárszakképzésben zajló folyamatok	3
1.1. Az agrárszakképzés intézményi és tanulói háttere	3
1.1.1. Intézményi háttér	3
1.1.2. Tanulói háttér	5
1.2. Szakmák és szakmacsoportok szerinti jellemzők	6
1.3. Az iskolarendszerből kilépők	9
1.4. Az Agrárminisztérium fenntartásában működő agrárszakképző intézmények és a tanulók jellemzői	14
2. Tanulói felmérések eredményei	16
2.1. Az agrárszakképzésben tanuló diákok felmérése	16
2.1.1. A felmérés keretei	16
2.1.2. A felmérésben részt vevő tanulók jellemzői	16
2.1.3. Az iskolaválasztás szempontjai	21
2.1.4. Pályaorientációs eszközök szerepe	26
2.1.5. Digitális kompetenciák és eszközhasználat	26
2.1.6. Középfiskolai tapasztalatok, jövőre vonatkozó tervek	29
2.1.7. A tanulók jövőbeni terveit befolyásoló tényezők	34
3. Összegzés és javaslatok	39
Hivatkozások jegyzéke	41
Mellékletek	42

Megrendelő

Szervezet

NAK Képzési Igazgatóság
Budapest, Bartók Béla u. 105.

Kapcsolattartó

Fülep Adrienn
Képzési csoportvezető
+36 30/595-9532
fulep.adrienn@nak.hu

Résztevők

Szerzők

Hamza Eszter
hamza.eszter@aki.naik.hu

Lőrincz Katalin
lorincz.katalin@aki.naik.hu

Rác Katalin
racz.katalin@aki.naik.hu

Szabó Dorottya
szabo.dorottya@aki.naik.hu

Közreműködött

Király Gábor
kiraly.gabor@aki.naik.hu

Bevezetés

Jelen tanulmány célja a hazai agrárszakképzést jellemző legfontosabb folyamatok ismertetése meglévő statisztikai adatok és primer kérdőíves felmérések eredményei alapján. Első lépésben az Oktatási Hivatal adatbázisa alapján elkészítettük az agrárszakképzési intézményekben tanulók és sikeres vizsgát tevők adatainak elemzését, amely során a kilépő tanulók létszámát, nemek és terület szerinti megoszlását vizsgáltuk az egyes szakmacsoportok mentén. Ezt követően az Agrárminisztériummal, valamint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával együttműködésben elvégzett nagymintás tanulói felmérések adatainak feldolgozására került sor a nappali rendszerű agrárszakképzésbe belépő tanulók szociodemográfiai háttérének bemutatása, az agrárszakképzésbe belépő tanulók pályaválasztási döntéseinek háttérében álló motivációk feltárása, a pályaaorientációs tevékenységek szerepének azonosítása, a szakképzésben már résztvevő tanulók agrárszakképzéssel kapcsolatos tapasztalatainak bemutatása, valamint a továbbtanulással, munkába állással kapcsolatos preferenciák feltárása céljából. A tervezetten éves rendszerességgel megvalósított tanulói felmérést első alkalommal 2018. novemberében végeztük el a 9. évfolyamos tanulók körében. A 2019. őszén elvégzett vizsgálatba a 9. osztályosok mellett a 10. évfolyamosokat is bevontuk, így rálátást kaptunk arra is, hogy a képzésben eltöltött egy év alatt változtak-e tanulók képzéssel kapcsolatos tapasztalatai és jövőre vonatkozó tervei.

Módszer

A vizsgálat első fázisában a hazai agrárszakképzés főbb trendjeinek felvázolására került sor, beleértve az agrárszakképzésben részt vevő tanulók szociodemográfiai háttérének meglévő statisztikai adatokon alapuló helyzetértékelését. Ezek során a szakképzési információkat nyilvántartó Oktatási Hivatal által biztosított tanulói adatokat dolgoztuk fel. Az elkészült helyzetelemzés a 2013–2019 közötti időszak vonatkozásában ad részletes áttekintést az agrárszakképző intézményekben elindított képzésekről, az adott képzési formákra belépők és a végzettséget szerzők (azaz eredményes szakmai vizsgát tevők) létszámáról, összetételéről szakmák, illetve szakmacsoportok szerinti bontásban. Ezt követően az Agrárminisztérium fenntartásában működő agrárszakképző intézmények 9. és 10. évfolyamos tanulói körében – a fenntartóval és a megrendelővel egyeztetett szempontok alapján – elvégzett online kérdőíves felmérések (2018, 2019) eredményeit elemeztük.

1. Az agrárszakképzésben zajló folyamatok

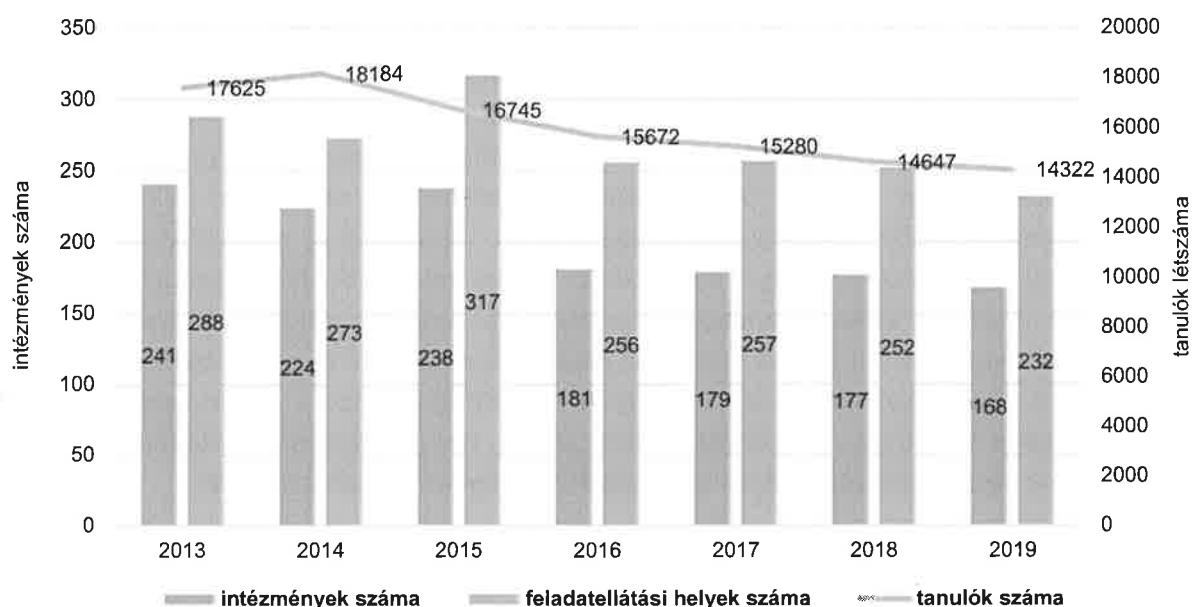
1.1. Az agrárszakképzés intézményi és tanulói háttére

1.1.1. Intézményi háttér

Az Oktatási Hivatal által működtetett Köznevelés Információs Rendszer (KIR) adatai alapján a 2019/2020-as tanévben **Magyarországon összesen 168 olyan intézmény működik 232 feladatellátási hellyel, amelyben középfokú iskolai rendszerű rendszerű agrárszakképzés folyik.** A 168 intézményben a szakképző évfolyamokban 2019 őszi adatok alapján **összesen 14**

322 diák tanult valamilyen tág értelemben vett agrárgazdászati szakterületen¹. Mind a tanulói létszámban, mind az agrárszakképzést folytató intézmények számában mintegy 19-30 százalékos csökkenés ment végbe az elmúlt hét évben, ami azt jelenti, hogy az iskolák száma 73-mal csökkent, a tanulók pedig mintegy 3000-rel lettek kevesebben (1. ábra).

1. ábra: **Az agrárszakképző intézmények és az agrárszakképzésben tanulók létszámának változása 2013-2019**

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

A Magyarországon agrárszakképzést folytató szakképző iskolák 67 különböző intézményfenntartó koordinációjával működnek, amelyek között megtalálhatók minisztériumok, egyházak, tankerületi központok, alapítványok. **Az agrárszakképzést folytató iskolák közel fele (47 százalék) állami szervezet fenntartásában, azon belül az Agrárminisztérium (47 db), valamint az Innovációs és Technológiai Minisztérium (32 db) fenntartásában működik.** A minisztériumi fenntartású szakképző intézményekbe jár az összes agrárszakképzésben tanuló diákok 81,4 százaléka. Jelentősebb számú (45 db) intézmény tartozik még a tankerületi központokhoz, illetve 28 iskolát valamely egyház, egyházi szervezet, illetve vallási tevékenységet végző szervezet tart fenn (1. táblázat).

Az időbeli folyamatokat tekintve az elmúlt években **a fenntartói oldalon jelentős profiltisztulás ment végbe:** csökkent a nem állami fenntartású intézmények és feladatellátási helyek és értelemszerűen a nem állami fenntartású intézményekben tanuló diákok száma és aránya.

¹ Élelmiszeripar, kertészet és parképítés, agrár gépész, földmérés, környezetvédelem, kereskedelem, mezőgazdaság, erdészet és vadgazdálkodás

1. táblázat: **Az agrárszakképző intézmények és a tanulók száma és aránya a fenntartó típusa szerint, 2019**

Intézményfenntartó típusa	Intézmények		Tanulók	
	száma	aránya, %	száma	aránya, %
Alapítvány	6	3.6	233	1.6
Állami felsőoktatási intézmény	1	0.6	55	0.4
Állami szervezet	79	47.0	11657	81.4
Egyesület	1	0.6	15	0.1
Egyházi felsőoktatási intézmény	1	0.6	99	0.7
Egyházi jogi személy	24	14.3	857	6.0
Korlátolt felelősségű társaság	3	1.8	180	1.3
Közhasznú nonprofit részvénytársaság	1	0.6	37	0.3
Nonprofit korlátolt felelősségű társaság	2	1.2	111	0.8
Országos nemzetiségi önkormányzat	1	0.6	29	0.2
Részvénytársaság	1	0.6	178	1.2
Tankerületi központ	45	26.8	761	5.3
Vallási tevékenységet végző szervezet	3	1.8	110	0.8
Összesen	168	100	14322	100

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

1.1.2. Tanulói háttér

A szakképző intézményekben egyaránt folyik nappali rendszerű-, valamint felnőttoktatás. **Az agrárszakképzésben tanulók 90 százaléka nappali rendszerű képzésben vesz részt.** A tanulólétszám a két képzési formában a 2013-2019 közötti időszakban ellentétes irányban változott: míg a nappali rendszerű képzésben tanulók száma 26 százalékkal csökkent, addig a felnőttoktatásban tanulóké 2,3 szorosára emelkedett (2. táblázat).

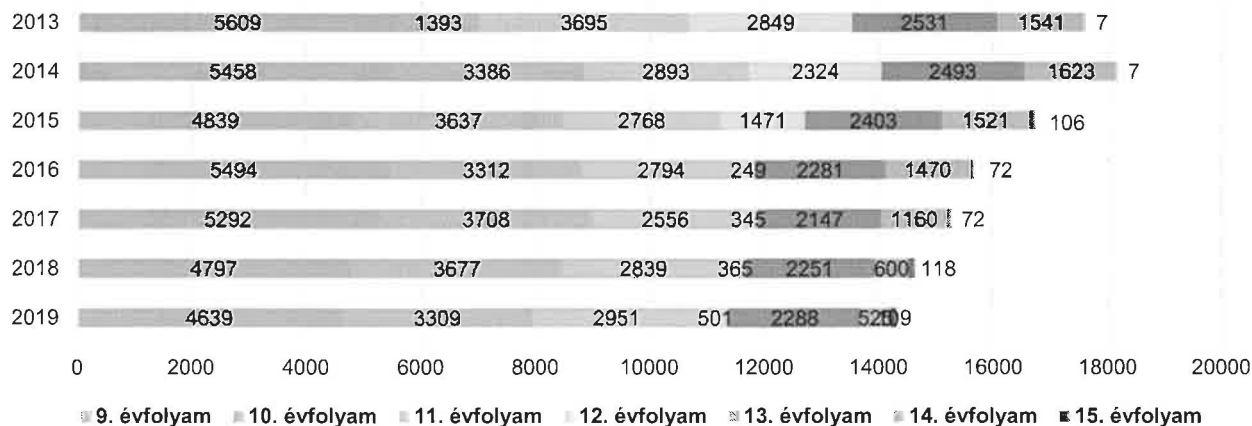
2. táblázat: **Az agrárszakképzésben résztvevő tanulói létszám a nappali rendszerű és a felnőttoktatásban 2013-2019**

Képzési forma	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Változás 2013=100%
Nappali rendszerű képzés	16823	17157	15808	14674	14105	13223	12467	74,1
Felnőttoktatás	802	1027	937	998	1175	1424	1855	231,3
Összesen	17625	18184	16745	15672	15280	14647	14322	81,3

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

Az agrárszakképzésben tanulók létszámát az egyes évfolyamokban a 2. ábra szemlélteti. A 2016-os szakképzési rendszert érintő változások óta a tanulók 74-77 százaléka az első három (9., 10., és 11.) évfolyamban tanul, míg 2016-ot megelőzően arányuk 60-65 százalék volt.

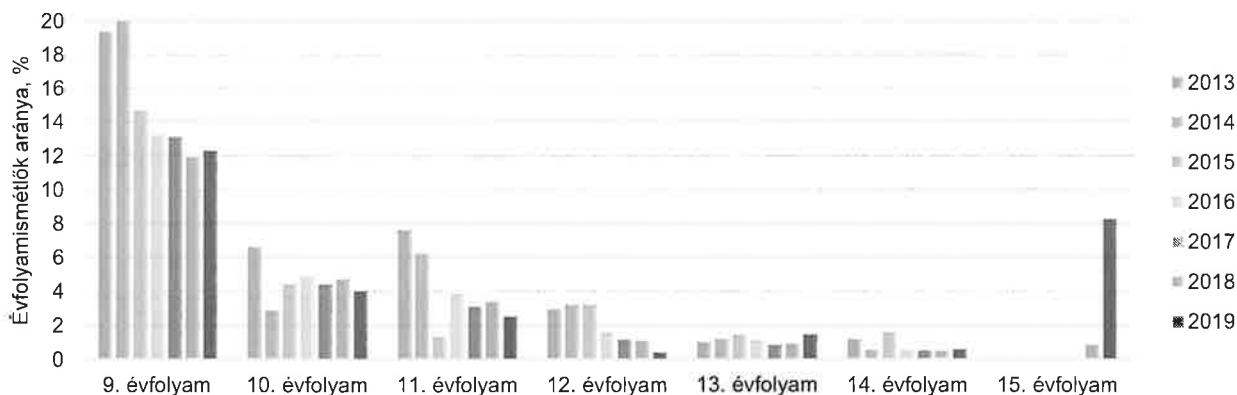
2. ábra: **Az agrárszakképzésben tanulók létszáma évfolyamok szerint, fő, 2013-2019**

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

Az évismétlők aránya 2019-ben átlagosan 6 százalék körül mozgott, amely 3 százalékpontos csökkenést jelentett a hét évvel korábbi értékekhez képest. Az évismétlés főként a középiskola első évfolyamában, a kilencedik osztályban jellemző: körülbírt az évismétlők aránya 2014-ben elérte a 20 százalékot, de 2019-ben is magas, több mint 12 százalék volt. A felsőbb évfolyamokban fokozatosan csökken az évismétlések aránya, a 2019-es év 15. évfolyamán az évismétlők magas aránya (8,3 százalék) félrevezető, mivel ebben az évfolyamban nagyon alacsony volt a tanulói létszám, az évismétlés mindössze 9 tanulót érintett (3. ábra).

3. ábra: **Az agrárszakképzésben tanuló évismétlők aránya az egyes évfolyamokban, %, 2013-2019**

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

1.2. Szakmák és szakmacsoportok szerinti jellemzők

A KIR adatai alapján **2013 és 2019 között együttesen 136 szakmában indult mezőgazdasági és élelmiszeripari szakképzés országsszerte**. A képzéstípusok száma jelentősen csökkent a vizsgált időszakban: míg a 2013-as évben az OH KIR adatbázisban 104 különböző elnevezés alatt futó, azonban jelentős átfedéseket tartalmazó szakképzés közül lehetett választani, addig a szakképzések száma 2017-re 57 darabra csökkent, 2018-ban és 2019-ben pedig összesen 59 képzéstípus volt elérhető az agrárszakképzésben belépő tanulók számára.

A legnépszerűbb szakmákat kiemelve **2013-2019 között a pékek képzése történt a legtöbb feladatellátási helyen:** 2013-ban 69, 2019-ben 54 iskola indított ebben a szakmában képzést 2063, illetve 1336 tanulóval. **A mezőgazdasági gépész szak szintén az átlagosnál több helyen volt elérhető** az agrárszakképzésben (2013-ban 42, 2019-ben 41 képzési helyen), emellett az utolsó vizsgált évben ebben a képzésben vett részt a legtöbb tanuló 2602 fővel. A részletes adatokat a feladatellátási helyek és a tanulók számáról szakmák szerint az 1. számú melléklet tartalmazza.

Az agrárszakképzés és a résztvevő tanulók számának ágazatok mentén történő idősoros vizsgálata során figyelembe kell venni, hogy a szakmák ágazati besorolása némileg változott 2013 és 2019 között. A jelenleg is alkalmazott besorolás 2016-tól érvényes, ebben a négy évben mind a képzések száma, mind pedig **a tanulói létszám az élelmiszeripari ágazatban volt a legmagasabb, ezt követték a mezőgazdasági szakok.** A harmadik a sorban képzési hely tekintetében a kertészet és parképítés volt, ugyanakkor az oktatásban résztvevő tanulói létszám alapján a agrár gépész képzésben tanult több diák: 2019-ben 78 feladatellátási helyre 3162 tanuló jutott, ami 179 diákkal volt több, mint a 2016-os évben. Az erdészeti és vadgazdálkodás területén alig történt változás a vizsgálható időszakban, a környezetvédelem szakterületein viszont a gépész képzéshez hasonlóan szintén növekedés volt megfigyelhető, mind a képzési helyek számában, mind pedig a tanulói létszámban (3. táblázat).

3. táblázat: **Képzési helyek és a tanulók száma szakágazatok szerint, 2013, 2018, 2019**

Ágazatok	2013		2018		2019	
	db	fő	db	fő	db	fő
Élelmiszeripar	213	5848	187	4231	187	4175
Mezőgazdaság	512	11017	140	3137	131	3010
Kertészet és parképítés	0	0	112	1700	106	1569
Agrár gépész	0	0	73	3211	78	3162
Erdészeti és vadgazdálkodás	0	0	35	978	32	983
Környezetvédelem	0	0	31	511	26	466
Kereskedelem*	0	0	30	758	33	812
Földmérés	0	0	8	121	6	145
Környezetvédelem-vízgazdálkodás	48	760	0	0	0	-
Összesen	773	17625	616	14647	599	14322

*A KIR adatbázisban „Kereskedelem” ágazat alatt az agrárszakképzésben oktatott szakmák: Virágkötő és virágkereskedő, valamint Virágdekoratőr szakmák

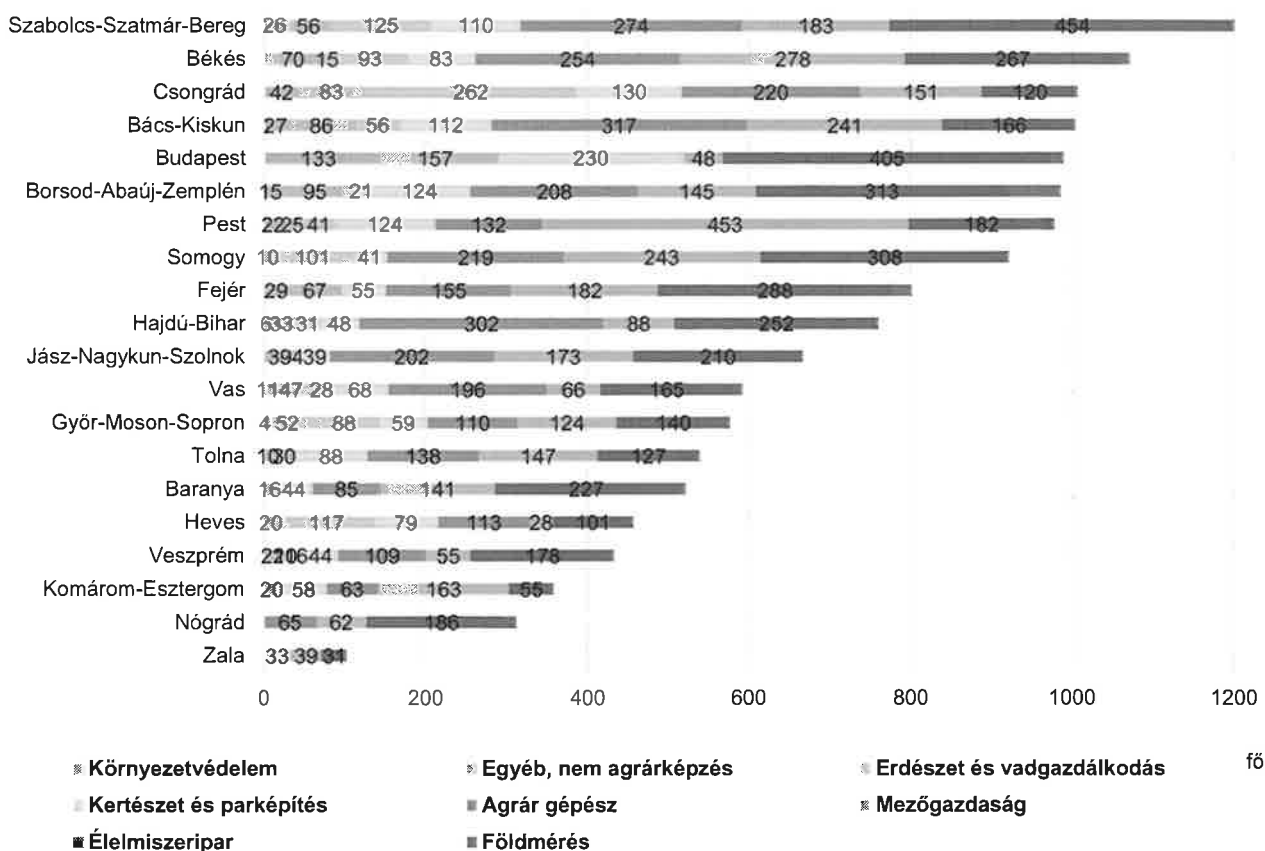
Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

Megyei szinten **a legtöbb képzést Szabolcs-Szatmár-Bereg, Békés, Csongrád, Bács-Kiskun, megyében és Budapesten indították a középfokú agrárszakképző iskolák** az elmúlt hét évben (4. ábra). Ezekben a területeken a 2019-es évben 39-45 feladatellátási helyen választhattak az ágazathoz kapcsolódó szakmát a tanulók. Zala, Nógrád és Komárom-Esztergom megyékben adott legkevésbé a lehetőség középfokú agrárszakképzésben való részvételre, ezekben a megyékben 2019-ben mindössze 8-14 intézményben indult oktatás ezen a területen. A tanulói létszám igazodott a lehetőségekhez, míg a legtöbb szakmát indító megyékben 1000-1200 tanuló vett részt a képzésben 2019-ben, addig Zala megyében mindössze 103 fő tanult az agrárszakképzésben. Az

egy szakmai képzésre jutó tanulók száma 13 (Zala megye) és 29 (Hajdú-Bihar megye) fő között mozgott 2019-ben, átlagosan pedig 24 tanulója volt egy-egy szakképzésnek.

Ágazatok szerint az élelmiszeripari képzésekben a legtöbb tanuló Budapesten vett részt a vizsgált időszak első hat évében, míg 2019-ben Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében tanult a legtöbb diák élelmiszeripari szakmát. Ugyanakkor a fővárosban, Borsod-Abaúj-Zemplén, Somogy és Fejér megyékben is a többi megyéhez képest nagyobb létszámú diák tudta ezekben a szakmákban a középfokú tanulmányait megkezdeni. A mezőgazdasági ágazathoz kötődő középfokú szakmai oktatás 2013-ban Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében volt a leghangsúlyosabb, akkor 46 féle képzésen 1065 diák vett részt ebben a megyében. **2019-ben a Pest megyei agrárszakképző intézményekben oktatták a legtöbb tanulót a mezőgazdasági ágazathoz kapcsolódó 14 feladatellátási helyen (453 fő),** Békés megyében pedig 12 feladatellátási helyen 278 tanuló vett részt, ezzel második helyen szerepelve a megyék között a mezőgazdasági képzések terén.

4. ábra: **Az agrárszakképzésben résztvevő tanulók létszáma ágazatok és megyék szerint, 2019**

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

A középfokú agrár-gépész oktatást Bács-Kiskun, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Békés, és Csongrád megyében vette igénybe a legtöbb tanuló, megyénként 220 és 317 fő közötti létszámban, a környezetvédelmi szakképzésben résztvevők pedig jellemzően Budapesten folytatják a tanulmányaikat. Erdészet és vadgazdálkodás ágazatban Csongrád megye emelkedik ki, 7 feladatellátási helyen összesen 262 fő tanult, ami az ágazatban tanulók több, mint 26 százaléka (4. ábra).

1.3. Az iskolarendszerből kilépők

A középfokú agrárszakképzésben résztvevő tanulók számán kívül lényeges információ az iskolákból (a munkaerőpiacra) kilépők létszáma is. A 2013-2019 közötti időszak folyamatait tekintve **a tanulói létszámcsökkenés ellenére a szakmai vizsgán évről-évre több tanuló jelenik meg**, és mivel **átlagosan a tanulók 90 százaléka tesz sikeres vizsgát**, így az eredményes vizsgával munkaerőpiacra belépő tanulók száma is növekedett ebben az időszakban. A 2013-as évben még 4103 tanuló tett szakmai vizsgát, 2018-ban 370 fővel többen, 4473 tanuló vizsgázott sikeresen a vizsgán megjelent 5041 diákból. Azonban 2019-ben a tanulói létszámhoz hasonlóan a vizsgán megjelentek száma is csökkent 288 fővel, sikeres vizsgát pedig 171 fővel kevesebb tanuló tett az előző évhez képest. A vizsgára jelentkezők közel 36 százaléka érettségivel rendelkezett és csaknem a négyötöde volt olyan diák, aki az első szakképesítését szerezte a vizsga alkalmával. Mintegy 10 százalékot tettek ki azok a tanulók, akik a második szakképesítésüket szereztek a vizsgán 2019-ben. **Az agrárszakképzésben vizsgára jelentkezőknek 4 százaléka volt hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű tanuló** (4. táblázat).

4. táblázat: **Az agrárszakképzésben szakmai vizsgán megjelent tanulók jellemzői 2013-2019**

Megnevezés	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Szakma (db)	370	394	421	486	430	431	469
Vizsgán megjelentek száma (fő)	4425	4531	4836	5692	4789	5041	4753
Sikeres szakmai vizsgát tettek száma (fő)	4103	4273	4401	5140	4384	4473	4302
Sikeres szakmai vizsgát tettek aránya (%)	92,7	94,3	91,0	90,3	91,5	88,7	90,5
Érettségivel rendelkezők aránya (%)	33,6	33,8	30,6	30,9	31,1	40,9	35,5
Első szakképesítést szerezettek aránya (%)	86,2	88,2	83,9	85,6	82,9	76,5	79,3
Második szakképesítést szerezettek* aránya (%)	6,5	6,1	7,2	4,4	7,5	10,6	9,4
Harmadik vagy további szakképesítést szerezettek aránya (%)	0	0	0	0,3	1,1	1,6	1,9
Hátrányos helyzetűek aránya (%)	0	0	0	5,0	5,6	3,9	3,8
Halmozottan hátrányos helyzetűek aránya (%)	0	0	0	3,8	4,5	4,0	3,7

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

Tanulmányi eredményesség tekintetében a már sokszor munka mellett, felnőttoktatásban tanulók általában jobban teljesítenek a nappali rendszerű képzésben tanuló, jellemzően 14-18 év közötti diákokkal szemben. Míg előbbiek esetében az évfolyamismétlők száma elhanyagolható, **a tizenéves tanulóknak átlagosan 6 százaléka ismételt évet**. Sikeres szakmai vizsgát azonban hasonló arányban tesznek a nappali rendszerű képzésben, mint a felnőttoktatásban tanulók, mindkét csoportnál 90 százalék körül van a sikeres vizsga aránya (5. táblázat).

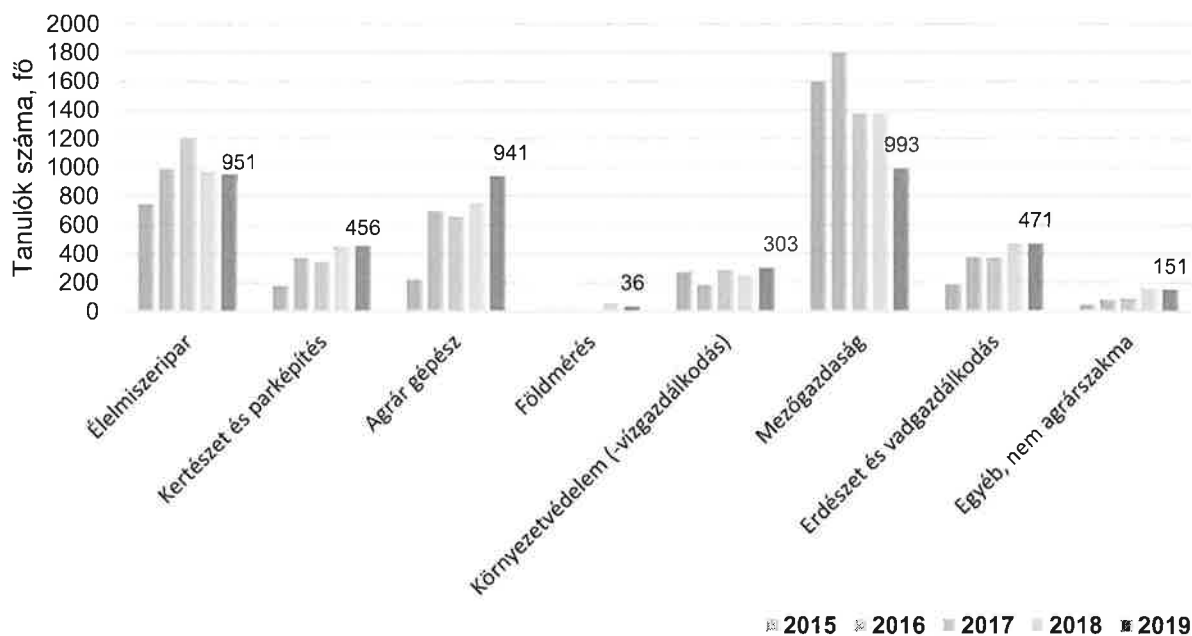
5. táblázat: **Az évfolyamismétlők és a sikeres szakmai vizsgát tett tanulók száma és aránya az agrárszakképzésben tanuló diákok körében, 2019**

Képzési forma	Összes tanuló	Évfolyamismétlő tanulók		Szakmai vizsgán megjelentek	Sikeres szakmai vizsgát tettek	
	száma	száma	aránya, %	száma	száma	aránya, %
Nappali rendszerű képzés	12467	790	6,3	4239	3851	90,8
Felnőttoktatás	1855	34	1,8	514	451	87,7
Összesen	14322	824	5,8	4753	4302	90,5

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

A sikeres vizsgát tett tanulók száma ágazatonként az eltérő kategorizálás miatt 2015 és 2019 között összevethető. A mezőgazdasági szakmákban 2016-ban végzett sikerrel a legtöbb diák 1804 fővel, majd visszaesett a szakképzettséget szerző tanulók száma: 2017-ben 1375, 2018-ban 1376, 2019-ben pedig mindössze 993 tanuló tett sikeres vizsgát az ágazatban. Az élelmiszeripar területén a 2019-es évben 951 diák végzett, ami alig kevesebb, mint az azt megelőző évben. **Az agrárgépészek közül viszont 2019-ben lépett a munkaerőpiacra a legtöbb tanuló, 941 fővel, ami több mint a négyszerese volt a 2015-ös évben sikeresen vizsgázó tanulóknak.** A vizsgált öt évben összességében növekedett az erdészet és vadgazdálkodás ágazat szakmáiban, a kertészet és parképítés és a környezetvédelem ágazatban is a végzett hallgatók létszáma, míg a földmérés területén jelentősen csökkent az eredményesen vizsgázók száma (5. ábra, 2. melléklet).

5. ábra: **Sikeres vizsgát tett tanulók száma ágazatok szerint (2015-2019)**

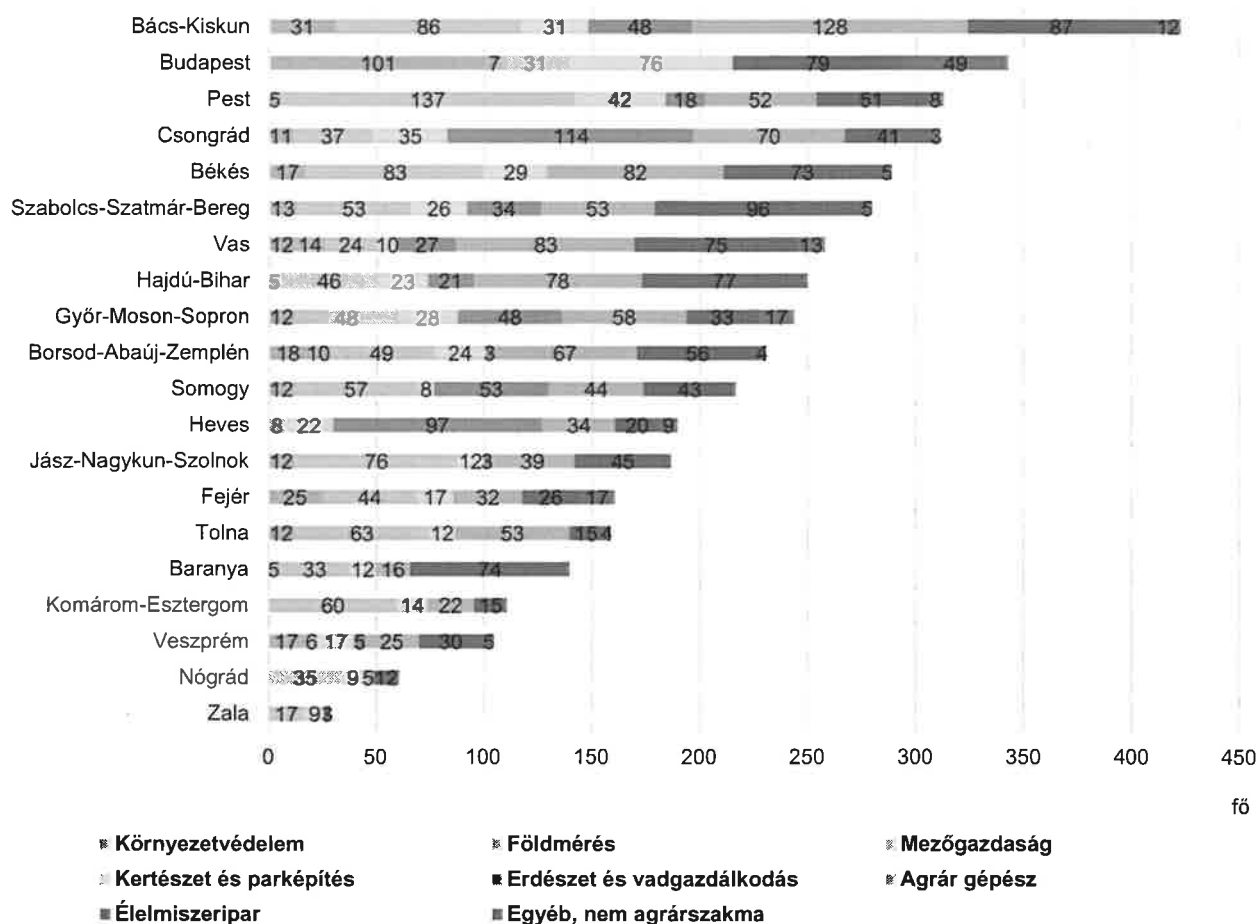
*2015 és 2016 között környezetvédelem és vizsgázók

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

A 6. ábra megyei bontásban szemlélteti az egyes ágazatokban eredményesen vizsgázó tanulók számát. A legfrissebb adatok alapján **2019-ben Bács-Kiskun megyében végezett a legtöbb tanuló, többnyire agrár gépész (128 fő), az élelmiszeripar (87 fő), illetve a mezőgazdaság (86 fő) területén.** Budapesten 343 fő végzett, legtöbbször a környezetvédelem (101 fő), az élelmiszeripar

(79 fő) és a kertészet, parképítés (76 fő) szakmaterületein. Csongrád megyében az erdészet és a gépész szakmáké a főszerep, míg a mezőgazdasági ágazatban Pest megyében (137 fő) lépett a legtöbb frissen végzett diák a munkaerőpiacra. A földmérés oktatása Vas megyében a legsikeresebb, ahol 14 fő vizsgázott eredményesen a legutolsó tanévben. A sereghajtó Zala és Nógrád megyében összesen 29, illetve 61 fő tett sikeres vizsgát. Csongrád és Heves megyében az erdészet a kiemelkedő, a többi megyében vagy a mezőgazdaság, vagy az agrárgépészet túlsúlya figyelhető meg.

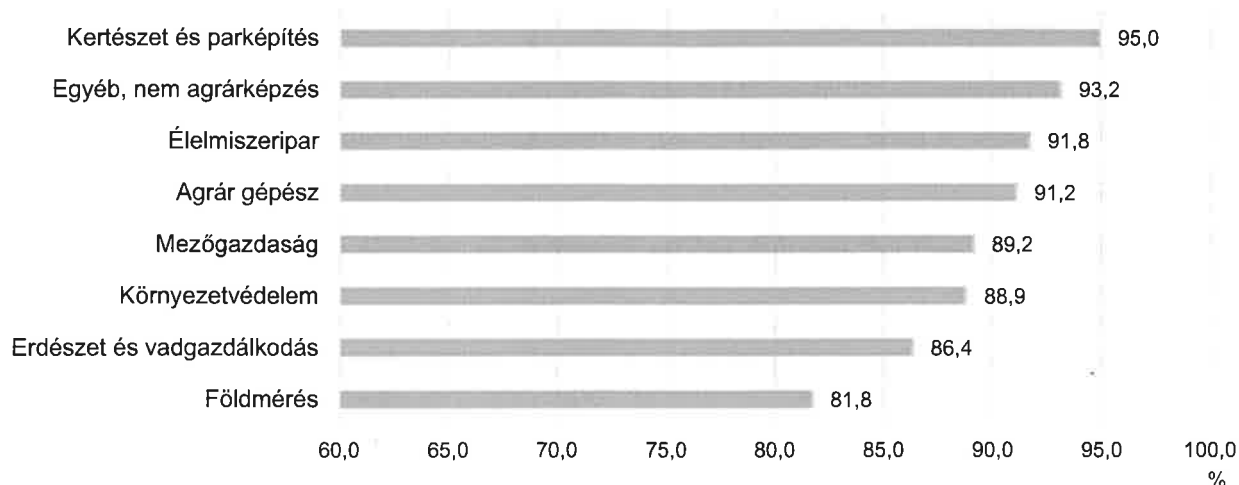
6. ábra: **Sikeres vizsgát tett tanulók száma ágazatok és megyék szerint, 2019**

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

A középfokú agrárszakképzésben sikeresen vizsgázók aránya összességében a kertészet és parképítés szakmaiban volt a legmagasabb a 2019-ben végzők között. A vizsgán megjelenők 95 százaléka eredményesen zárta a középszintű képzést a 2019-es évben, annak ellenére, hogy az évfolyamisméltók aránya ebben az ágazatban volt a második legmagasabb, 7,2 százalékkal. Az agrárgépész és az élelmiszeripar ágazatokban is 10 százalék alatti volt azoknak a diákoknak az aránya, akik nem feleltek meg a követelményeknek, ezzel ellentétben a földmérés szakmákban vizsgázóknak mindössze 81,8 százaléka zárta sikeresen a tanévet. Az erdészet és vadgazdálkodás (86,4 százalék), környezetvédelem (88,9 százalék) és a mezőgazdaság (89,2 százalék) ágazatokban is az átlagosnál alacsonyabb arányban vizsgáztak eredményesen a tanulók a 2019-es évben (7. ábra).

7. ábra: A sikeresen vizsgázók aránya a vizsgán megjelent agrárszakképzésben tanulók körében ágazatonként, 2019

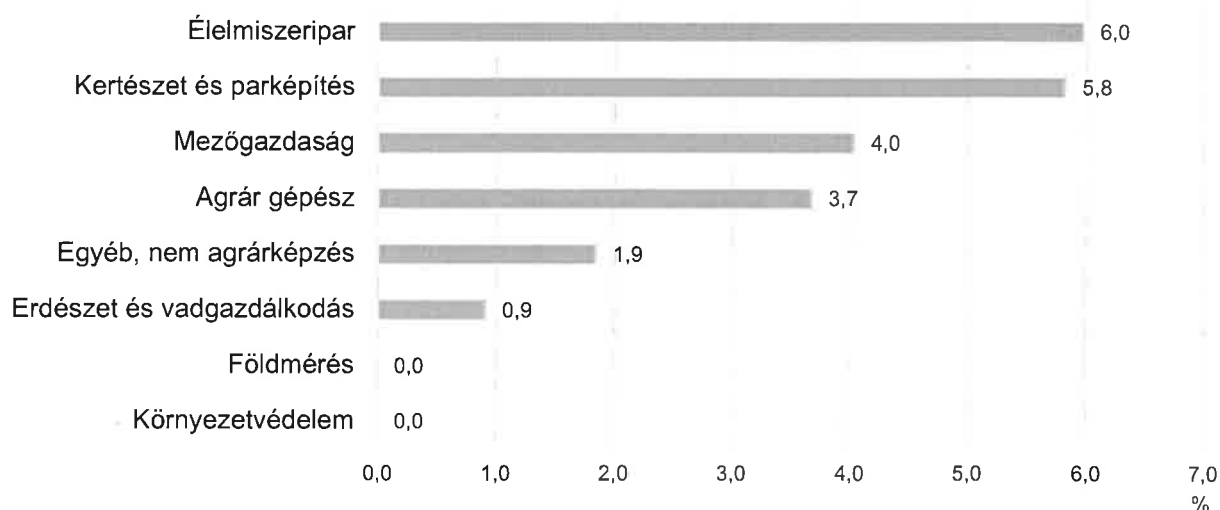
Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

A szakmák részletes bontásában a sikeresen vizsgázók aránya 2019-ben az élelmiszeripari gépészmérnöki és az erdészeti szakmunkások körében volt a legalacsonyabb 63,6, illetve 69,1 százalékkal. Ezzel szemben **25 szakmában a végzős diákok mindegyike sikeres vizsgát tett a 2019-es évben** (2. melléklet).

Az Oktatási Hivatal arról is gyűjt információt, hogy az eredményesen vizsgázók körében mennyi diák hátrányos helyzetű. **A 2019. évi adatok alapján, ágazati bontásban az élelmiszeripari szakmákban vizsgázók között volt a legmagasabb a hátrányos helyzetű tanulók aránya, 6,0 százalékuk tartozott ebbe a körbe.** A kertészet és parképítés szakmákban 5,8 százalék, a mezőgazdaság ágazatában 4,0 százalék volt ez az érték. A vizsgán megjelenő agrár gépészek körében 3,7 százalék volt ez az arány, míg az erdészet és vadgazdálkodás területén végzők között mindössze 0,9 százalék. A 2019-es év tanulói körében a földmérés és a környezetvédelmi szakmákban nem vizsgáztak hátrányos helyzetű tanulók (8. ábra).

A végzettséget szerzők körében **a családellátó és a mezőgazdasági gazdaasszony, falusi vendéglátó képzések végzettjei között volt a legtöbb (30-35 százalék) hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű tanuló.** A legalacsonyabb a szőlész-borász, a környezetvédelmi technikus, az erdészeti és vadgazdálkodási technikus, valamint a mezőgazdasági technikus szakokon végzők között volt ez az érték, 0-1 százalékkal (3. melléklet).

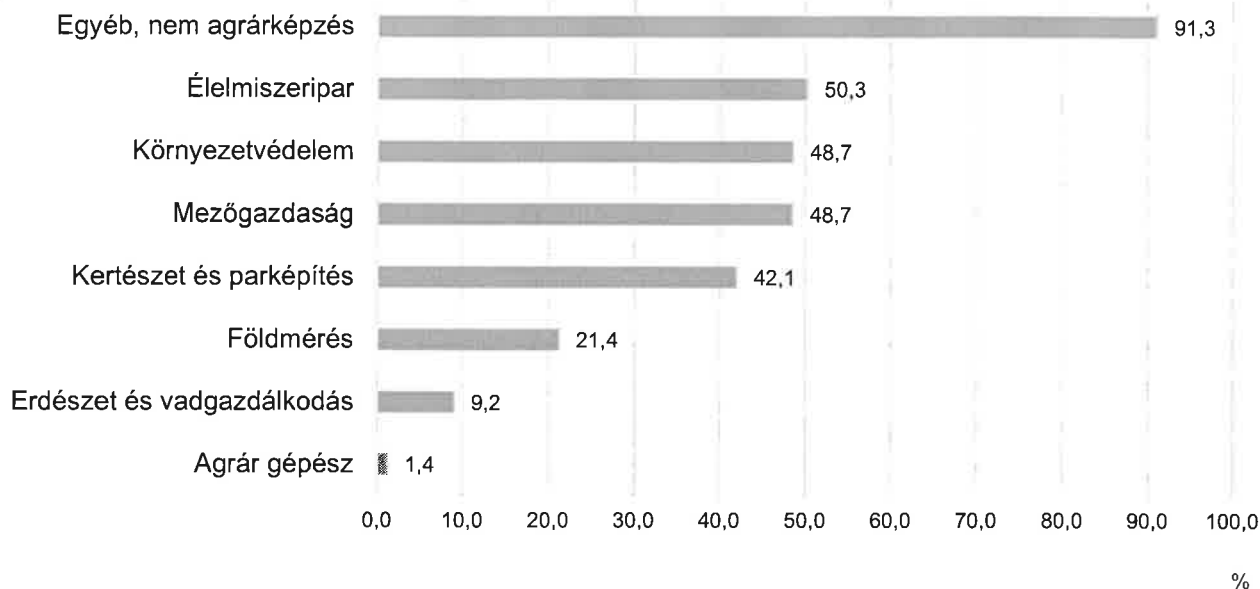
8. ábra: **A hátrányos helyzetűek aránya a vizsgán megjelent agrárszakképzésben tanulók körében ágazatonként, 2019**

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

Végül, de nem utolsó sorban azt is megvizsgáltuk, hogy a középfokú agrárszakképzésben résztvevők nemek szerinti megoszlása hogyan alakult a 2019-es évben. **Átlagosan az agrárszakképzésben tanulók 37 százaléka lány.** Az élelmiszeripari szakmákban 50,3 százalék a részesedésük, a környezetvédelem és a mezőgazdaság ágazatban 48,7 százalék, legkisebb arányban a agrár gépész (1,4 százalék), illetve az erdészet és vadgazdálkodás (9,2 százalék) ágazatba tartozó szakmákban tanulnak (9. ábra). A szakmák közül 100 százalékban női foglalkozás a virágdekoratőr képzés, de ez az érték 80 százalék feletti volt a virágkötő és virágkereskedő, belovagló, környezetvédelmi-mérés szaktechnikus, lovász, édesipari termékgyártó, valamint a virágkötő szakmákban is. 2019-ben kizárólag fiúk tanultak a csontozó munkás, az élelmiszeripari gépészttechnikus, illetve a motorfűrész-kezelő szakmákban (3. melléklet).

9. ábra: **Lányok aránya a tanulók körében ágazatonként, 2019**

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

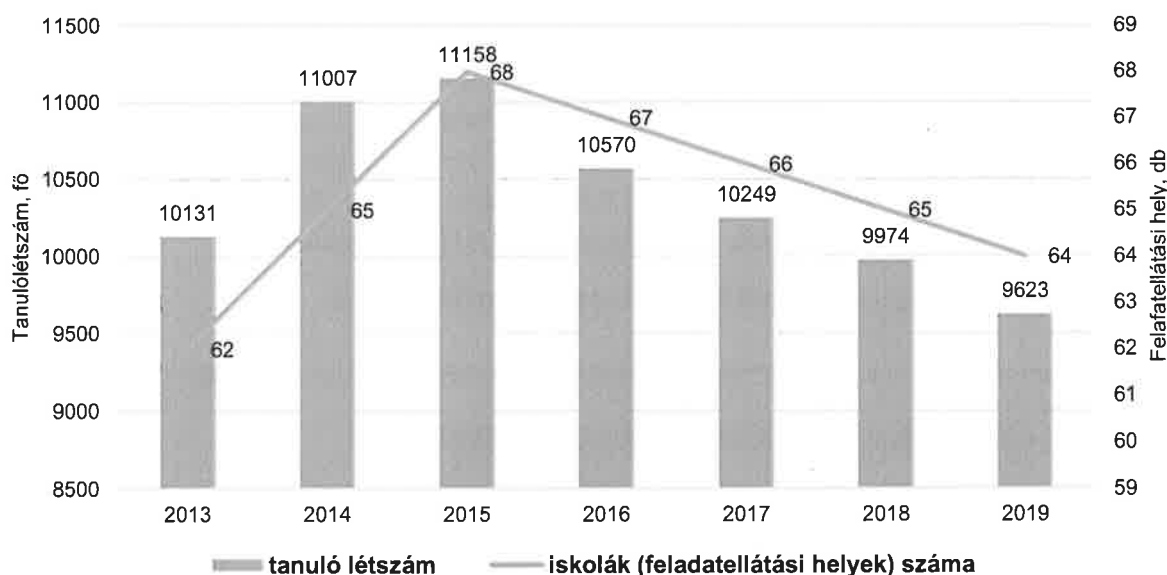
1.4. Az Agrárminisztérium fenntartásában működő agrárszakképző intézmények és a tanulók jellemzői

Az alábbi fejezetben az agrárszakképzés főbb adatait az Agrárminisztérium fenntartásában működő intézményekre szűkítve is bemutatjuk, tekintve, hogy a tanulói felmérést ebben a körben volt lehetőségünk elvégezni, emellett itt tanul az agrárszakképzésben résztvevő tanulók közel 70 százaléka.

A 2019 őszi adatok alapján az Agrárminisztérium fenntartásában 47 agrárszakképző intézmény 62 feladatellátási hellyel működött. A feladatellátási helyek közül 37 intézményben folyik szakgimnáziumi, 43-ban szakközépiskolai és csupán egyetlen intézményben szakiskolai képzés (4. melléklet). Az Agrárminisztérium fenntartásában működő feladatellátási helyek száma 2013-ban 62 volt, majd 2015-ben érte el a legmagasabb értéke, amikor 68 helyszínen volt lehetőség részt venni agrárszakképzésben.

Ezzel párhuzamosan a tanuló létszám is 2015-ben érte el csúcspontját, ekkor 11 158 diák tanult az agrárminisztériumi fenntartású szakképző intézményekben, szakképző évfolyamokon. Azóta mind az iskolák, mind pedig a tanulók száma csökkent: **a 2019-es évben az Agrárminisztériumi fenntartásban működő intézményekben tanulók létszáma a 2015. évinek csupán 86 százalékát érte el** (10. ábra).

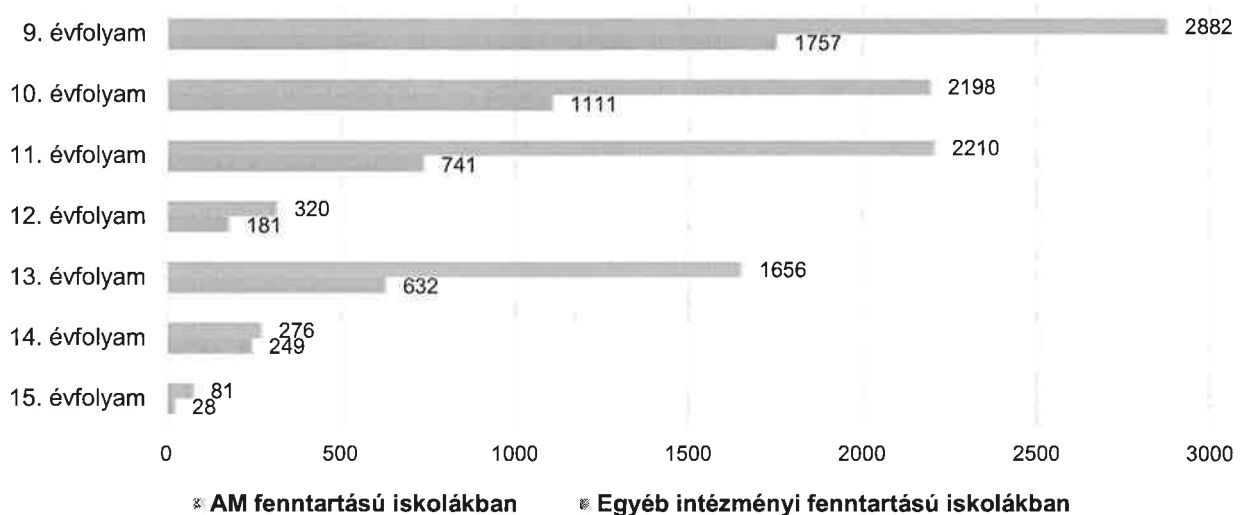
10. ábra: Az Agrárminisztérium fenntartásában működő agrárszakképző intézmények és szakképző évfolyamokon tanulók létszáma, 2013-2019

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

Az agrárszakképzésben szakképző évfolyamokon részt vevők összlétszámát figyelembe véve **2019-ben a tanulók 67 százaléka tanult az Agrárminisztérium által fenntartott iskolákban**, míg 33 százalék más minisztériumi, illetve egyéb intézmény fenntartása alá tartozó képzőhelyen végezte a tanulmányait. Évfolyamonként azonban a fenntartók szerinti arányok eltérnek: a 11. évfolyamban a diákok közel háromnegyede tanult az agrártárcához tartozó intézményekben, míg a 14. évfolyamban, amelyben az összes tanuló 4 százaléka vett részt, mindössze a diákok 53 százaléka járt ebbe az intézménycsoportba (11. ábra).

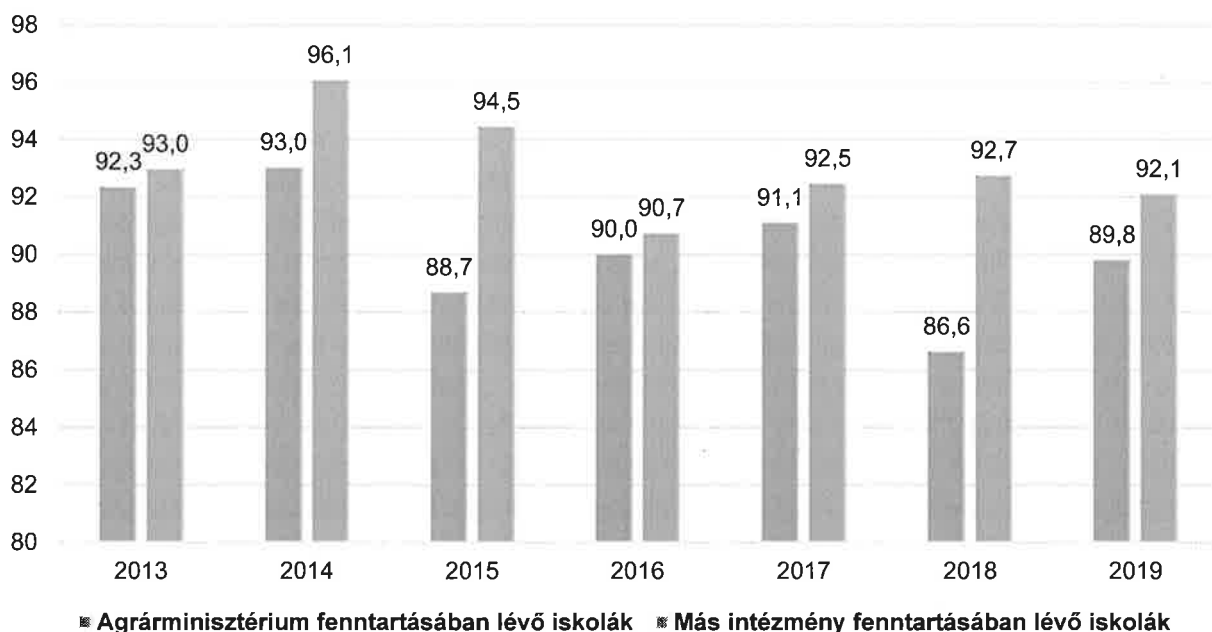
11. ábra: **Az agrárszakképzésben szakképző évfolyamokon tanulók száma az Agrárminisztérium és egyéb intézményi fenntartás alá tartozó iskolákban évfolyamonként, 2019**

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

A sikeres szakmai vizsgát tett tanulók aránya stagnált az elmúlt években. Az agrártárca fenntartásában működő intézményekben az eredményesen vizsgázók aránya **2019-ben 89,8 százalékot ért el**, amely 2,3 százalékponttal maradt el a többi agrárszakképzést folytató iskola átlagos értékétől, amely különbség a tavalyi évben még 6,1 százalékpont volt (12. ábra).

12. ábra: **Sikeres szakmai vizsgát tettek aránya az agrárszakképzésben tanulók körében az agrártárca és a többi fenntartó alá tartozó intézményekben 2013-2019, %**

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019) alapján NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport

2. Tanulói felmérések eredményei

2.1. Az agrárszakképzésben tanuló diákok felmérése

2.1.1. A felmérés keretei

A pályaválasztással, pályaaorientációs eszközrendszerrel kapcsolatos tanulói tapasztalatok, vélemények, az iskolaválasztást befolyásoló tényezők azonosítása, valamint az agrárszakképzésben résztvevők jövőbeni továbbtanulási, munkavállalási terveinek feltárása érdekében a 2018-as év végén elvégzett **kérdőíves felmérést** 2019 novemberében megismételtük a **nappali rendszerű agrárszakképzésben részt vevő 9. és 10. évfolyamos tanulók körében** az Agrárminisztérium, mint intézményfenntartó, valamint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Képzési Igazgatósága közreműködésével.²

A két évfolyam tanulói a legtöbb kérdésben hasonlóan vélekedtek, így az elemzésben csak azoknál a kérdéseknél elemeztük külön a 9. és 10. évfolyam tanulóinak válaszait, ahol a különbség nyilvánvaló. Az együttműködés keretében kialakított, mintegy harminc kérdésből álló kérdőív négy nagyobb tématerületet ölelt fel: (1) a pályaválasztás okait, körülményeit, (2) a választott szakmával, illetve a szakképző intézménnyel kapcsolatos tapasztalatokat, a továbbtanulással, munkavállalással kapcsolatos jövőbeni terveket (3), a digitális kompetenciákra, eszközhasználatra irányuló kérdéseket, (4) valamint a tanulók főbb szociodemográfiai jellemzőit érintő kérdéseket (5. melléklet). Az alábbiakban az agrárszakképzésbe belépő tanulók pályaválasztási döntéseit befolyásoló motivációinak beazonosítását, a pályaaorientációs tevékenységek szerepének és a tanulók agrárszakképzéssel kapcsolatos tapasztalatainak vizsgálatát, valamint a továbbtanulással, munkába állással kapcsolatos preferenciák, tervek feltárását végeztük el. Az adatfeldolgozást elsősorban leíró statisztikákkal és keresztábra-elemzésekkel végeztük.

2.1.2. A felmérésben részt vevő tanulók jellemzői

Az Agrárminisztérium fenntartásában működő szakképző intézmények 9. és 10. évfolyamában végzett felmérés keretében **összesen 4004 diák töltötte ki a kérdőívet**, közülük 2156 diák a 9. évfolyamot, 1776 tanuló a 10. évfolyamot képviselte a vizsgálatban, 82 főről nem rendelkezünk információval.³

A tanult szakmákból összevont kategóriákat képeztünk a könnyebb elemezhetőség miatt, mely kategóriák alapján a válaszadók közül **legtöbben (933 fő) a gépészethez kapcsolódó szakképzésben vesznek részt**. Ezt követték a sütőiparhoz kapcsolódó tanulmányokat folytató tanulók 542 fővel, illetve az erdész (458 fő), valamint más élelmiszeripari (394 fő) tanulmányokat folytató diákok. Az állattartókat, állattenyésztőket 325 fő képviselte, a kertész, parképítő képzésben résztvevők közül pedig 302 tanuló válaszolta meg a kérdéseket. 265 fős létszámmal vettek még részt a felmérésben a növénytermesztést tanulók, a „gazdálkodó” (azaz gazda és családi gazdálkodó) szakmát tanulók pedig 158 fővel képviseltették magukat. A környezetvédelem, a virágkötés, a földmérés, a kistermelői élelmiszer-előállító, falusi vendéglátó, a szőlész-borász és egyéb szakmák képviselőit 100 fő alatti diák válaszolt a feltett kérdésekre (6. táblázat).

² Az anonim kérdőív online felületen volt elérhető a tanulók számára, kitöltésére informatika vagy osztályfőnöki órák keretében került sor. A felmérésben való részvételre az Agrárminisztérium Agrárszakképzésért Felelős Helyettes Államtitkársága mint fenntartó kérte fel az intézményvezetőket. Az anonimitás miatt a 2018-as és 2019-es felmérésben résztvevő tanulói kör közötti átfedés mértéke nem ismert.

³ Az elemzésbe azokat a válaszadókat is bevontuk, akik nem válaszoltak teljeskörűen minden kérdésre.

6. táblázat: **A felmérésben részt vevő tanulók száma szakma kategóriák szerint**

Tanult szakmakategória	Tanulók száma, fő	Tanulók megoszlása, %
Gépész	933	23,3
Élelmiszeripar (sütőipar)	542	13,5
Erdészet	458	11,4
Élelmiszeripar	394	9,8
Mezőgazdaság (állattenyésztés, állattartás)	325	8,1
Kertész, parképítő	302	7,5
Mezőgazdaság (növénytermesztés)	265	6,6
Gazdálkodó	158	3,9
Környezetvédelem	95	2,4
Virágkötő és virágkereskedő	95	2,4
Földmérés	88	2,2
Kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó	67	1,7
Szőlész-borász	15	,4
Egyéb	201	5,0
Nem válaszolt	66	1,6
Összesen	4004	100,0

Megjegyzés: A tanult szakma oszlopban felsorolt megnevezések a tanulók által megjelölt szakmákból alkotott összevont kategóriák. Pl. a gazdálkodó összevont kategória a gazda és a családi gazdálkodó szakmákra együttesen vonatkozik, a gépész szakma alatt például a mezőgazdasági gépész és gépésztechnikus, az élelmiszeripari vagy az erdészeti gépésztechnikus, a mezőgazdasági gépjavító szakmák is megjelennek.

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

A területi jellemzők leírásához a válaszadók által megjelölt képzőintézmény címét vettük alapul. Az iskola kiválasztását 3942 diák tette meg a válaszadás során, 62 tanuló intézményéről nem rendelkezünk információval. Az eredmények szerint **a legtöbb válaszadó (539 fő) Pest megyei intézményben végzi a tanulmányait**, 492 diák pedig Csongrád megyében tanul. Budapesten 356 válaszadó töltötte ki a kérdőívet, 349 fő pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei intézményt képviselt. A Bács-Kiskun (323 fő), Győr-Moson-Sopron (319 fő), Vas (251 fő) Hajdú-Bihar (229 fő) és Tolna (206 fő) megyei agrárszakképző intézmények tanulói vettek részt a felmérésben 200 fő fölötti létszámmal, a többi megyéből 200 főnél kevesebb tanuló válaszolt a kérdésekre. Baranya megyei iskolát mindössze 3 diák jelölt meg, Zala megyében pedig nincs az Agrárminisztérium fenntartása alatt működő szakképző intézmény (13. ábra).

13. ábra: A felmérésben részt vevő tanulók száma a feladatellátási hely megyéje szerint

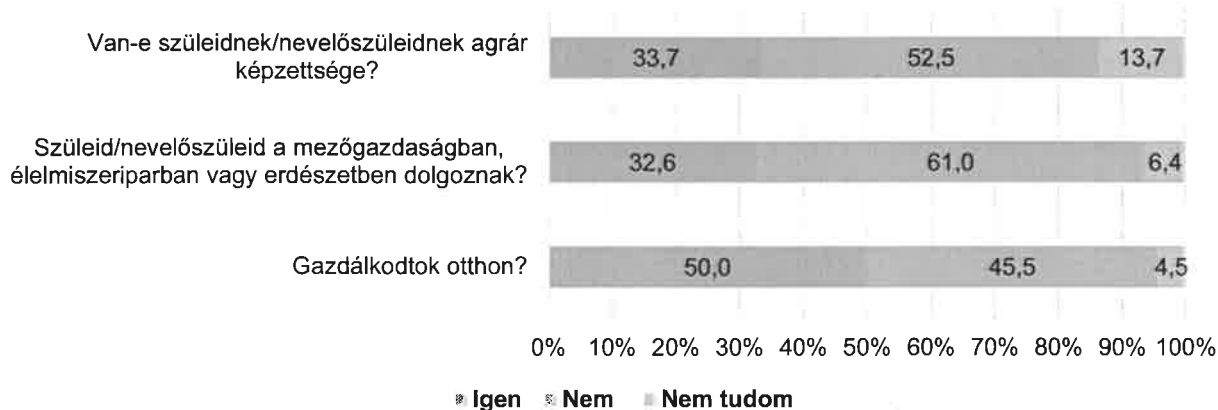
Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

Annak érdekében, hogy rálátást kapjunk a családi háttér pálya- és szakmaválasztást befolyásoló szerepére, rákérdeztünk a válaszadók szüleinek/nevelőszüleinek képzettségére és jelenlegi foglalkozására, illetve arra, hogy a család folytat-e otthon valamilyen mezőgazdasági tevékenységet.

A felmérésben részt vevő tanulók 33,7 százaléka nyilatkozott úgy, hogy a szülei vagy nevelőszülei agrárképzéssel rendelkeznek, de emellett meglehetősen magas, 13,7 százalék volt azok aránya is, akiknek nem volt információjuk szüleik pontos végzettségéről. Az évfolyamok között nem volt nagy eltérés, a 10. évfolyamosok közt valamivel nagyobb volt azok aránya, akiknek agrárvégzettségű szülei vannak (34, 7%), a 2018-ban felmért, akkor még 9. évfolyamosok között ez az arány 32,6 százalék volt. Magabiztosabb volt a tudás a szülők jelenlegi foglalkozását illetően, ebben az esetben már csupán a válaszadók 6,4 százaléka nem tudott választ adni a kérdésre.

A felmérésben részt vevő **tanulók 32,6 százaléka esetében az egyik vagy mindkét szülő jelenleg a mezőgazdaság, az élelmiszeripar vagy az erdészet területén dolgozik**. Ez az arány a 9. évfolyamosoknál 32,2, a tizedikeseknél 33,5 százalék, míg a 2018-as felmérésben 33,0 százalék volt. A tanulók felének (50,0 százalékának) családja folytat valamilyen mezőgazdasági tevékenységet otthon, azaz **a gyerekek nagy részének közvetlen tapasztalatai vannak a mezőgazdasággal kapcsolatban** (14. ábra). Az arány a két felmért évfolyamban gyakorlatilag megegyezik, míg a 2018-as felmérésben 52,9 százalék volt.

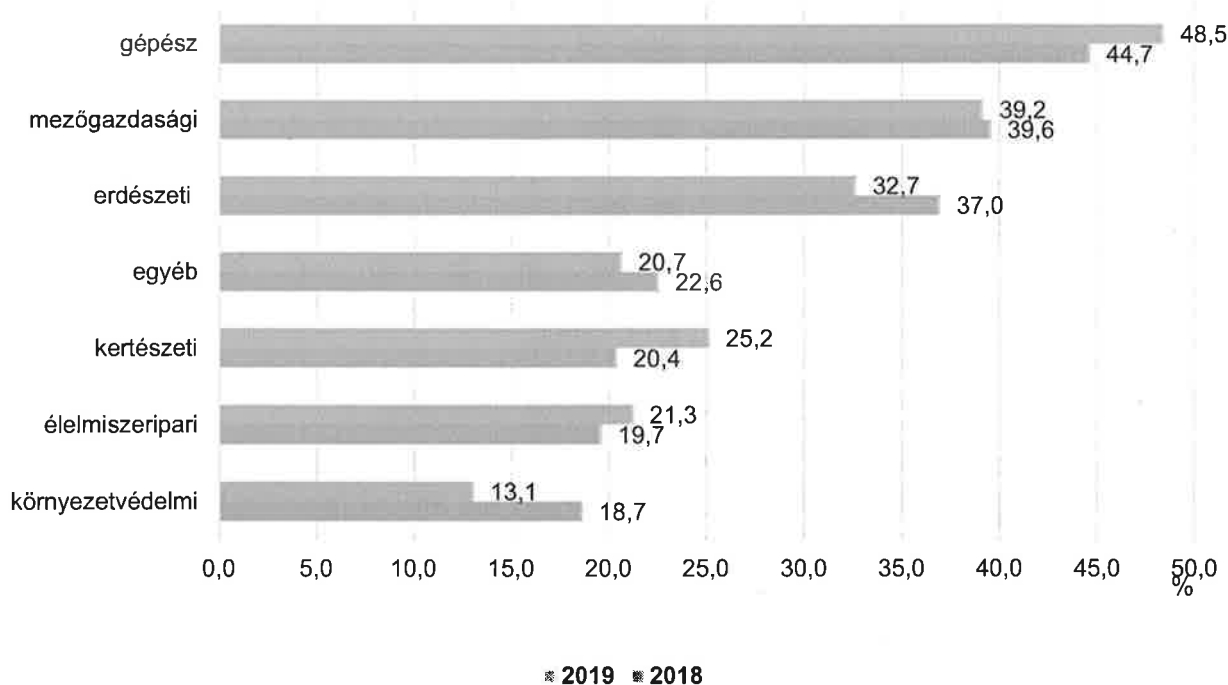
14. ábra: A felmérésben részt vevő tanulók megoszlása agrárgazdasági érintettség szerint

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

A gépész, a mezőgazdasági vagy az erdészeti szakmákban tanuló diákok között jóval nagyobb azoknak az aránya (33-48 százalék), akiknek szülei szintén az ágazatban dolgoznak, mint a környezetvédelmi, élelmiszeripari vagy kertészeti szakmákban tanulók körében. A sorrend és az arányok megfelelnek a 2018-as felmérés eredményeinek (15. ábra).

15. ábra: Azon tanulók aránya, akiknek szülei az élelmiszer-gazdasági ágazatban dolgoznak, a tanult szakmák szerint, a 2018-as és a 2019-es felmérésben

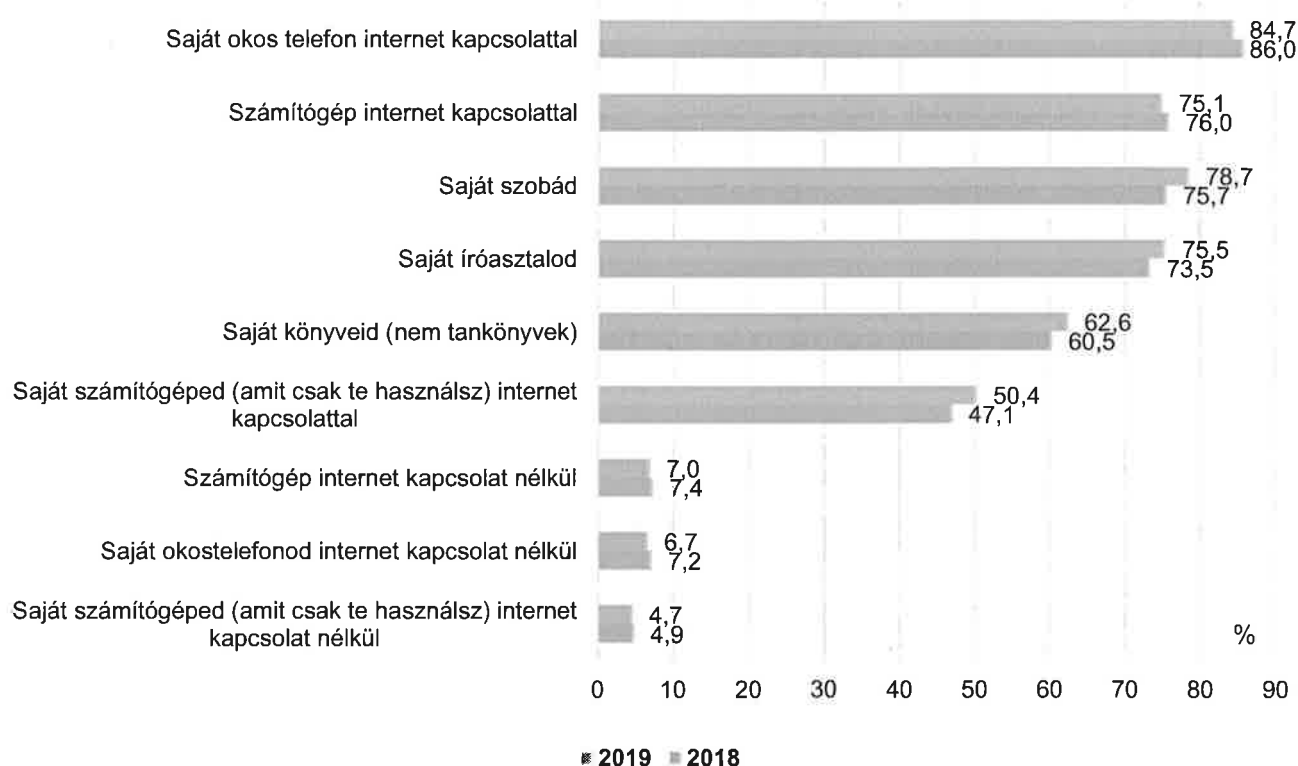

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2018; 2019)

A tanulók szociodemográfiai háttérének feltárásánál – a GDPR-szabályokra tekintettel – néhány olyan vagyontárgy meglétére kérdeztünk rá, amelyek rálátást engednek a felmérésben részt vevő tanulók családjának jövedelmi helyzetére. A 16. ábra adatai arra engednek következtetni, hogy **a felmérésben részt vevő tanulók zöme nem kedvezőtlen vagyoni-jövedelmi háttérrel rendelkezik.**

A tanulók 87,4 százaléka rendelkezik internetkapcsolattal ellátott okostelefonnal, de az internethez kapcsolt számítógép is a diákok 75,7 százalékának otthonában megtalálható. A saját szobát birtoklók aránya az előbbinél magasabb, 78,1 százalék, saját íróasztallal pedig a válaszadók 75,5 százaléka rendelkezik a felmérés alapján. Saját könyvei a válaszadók 62,6 százalékának vannak, ami a fent leírtak viszonylatában inkább a könyvek jelentőségének csökkenését jelzi, mint a jövedelmi státusz szintjét. Saját, internetkapcsolattal ellátott számítógépe a tanulók több mint felének van (50,4 százalék) (16. ábra). A 2018-as felmérésben adott válaszok hasonló arányban oszlottak meg.

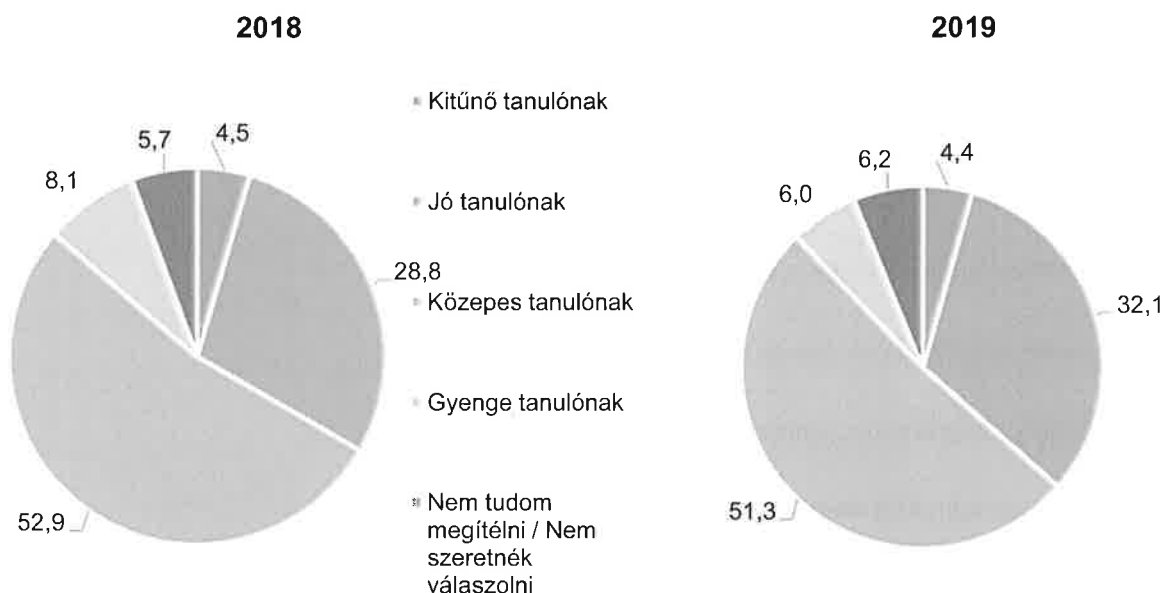
16. ábra: A felmérésben részt vevő tanulók birtokában/otthonában megtalálható vagyontárgyak jelöléseinek gyakorisága 2018-ban és 2019-ben, %

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2018, 2019)

Az iskolai teljesítményt kifejező tanulmányi eredményt tekintve a válaszadó tanulók többsége (51,3 százalék) közepes, harmaduk (36,5 százalék) jó vagy kitűnő tanulónak értékeli magát. Az iskolai lemorzsolódás szempontjából jelzésértékű, hogy az agrárszakképzésben részt vevő válaszadó tanulók 6,0 százaléka iskolai teljesítményét kifejezetten gyengének ítéli, 6,2 százaléka pedig ezt nem tudja megítélni, vagy erről nem kívánt nyilatkozni (17. ábra). A 2018-as felmérésben valamivel alacsonyabb volt a magukat jó tanulónak értékelők aránya (28,8%), de a tanulók önértékelése között nincs lényegi különbség a két év felmérésében.

17. ábra: **A saját tanulmányi eredmény megítélése a válaszadó tanulók körében, 2018-ban és 2019-ben, %**

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2018, 2019)

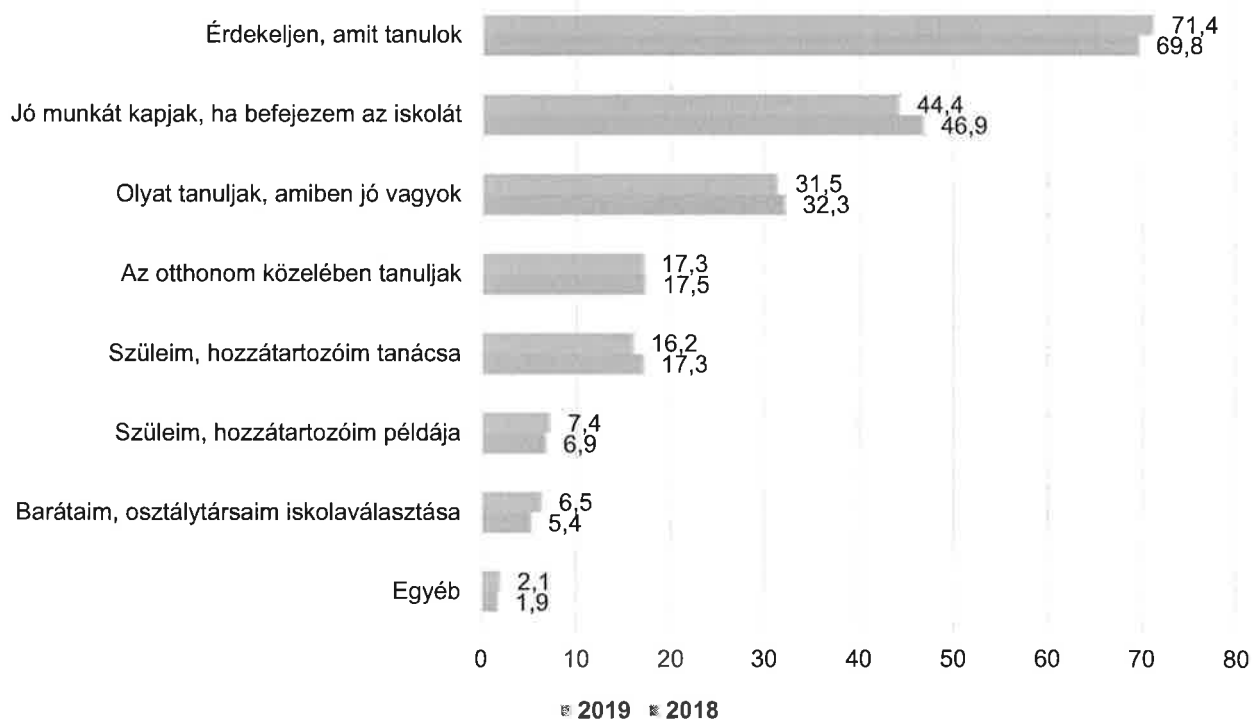
Az **iskolai teljesítményüket a környezetvédelmi, a mezőgazdasági és az erdészeti képzésben tanulók értékelték legjobbnak**, míg kertészeti, parképítési szakokon tanulók között volt a legnagyobb azon tanulók aránya (8,9 százalék), akik gyenge tanulónak ítélték magukat. Hozzá kell tennünk, hogy az eredmények értékelésénél a 9. évfolyamos tanulók vélhetően nem a szakképzésben elért teljesítményüket, mint inkább az általános iskolai eredményeiket vették alapul, hiszen a kérdezés időpontjában mindössze néhány hónapot töltöttek el a szakképző intézményükben és nem rendelkeztek lezárt félévvel.

2.1.3. Az iskolaválasztás szempontjai

A tanulói felmérés egyik kulcskérdése volt, hogy az agrárszakképzésbe belépő tanulók az iskola- és szakmaválasztásnál milyen szempontokat, tényezőket mérlegelnek. A kérdésre adott válaszok meglepő tudatosságról tanúskodnak: **a válaszadók többsége (71,4 százalék) személyes érdeklődése alapján választott középiskolát**, emellett az iskola elvégzése utáni elhelyezkedési lehetőségek (44,4 százalék), valamint a képességek (31,5 százalék) határozták meg leginkább a továbbtanulással kapcsolatos döntéshozást. A pályaválasztási döntésekben emellett markáns szempontként jelenik meg (a válaszok 17,3 százalékát érintően), hogy a középiskola a lakóhely közelében helyezkedjen el.

A szülők, hozzátartozók, illetve a kortárs csoportok (osztálytársak, barátok) szakmaválasztást befolyásoló szerepe a felmérés eredményei szerint csak **mérsékelt jelentőséggel bír**. Miközben a tanulók szüleinek harmada mezőgazdaságban dolgozik, és fele otthon gazdálkodik, csak 16,2 százalékuk esetében befolyásolta a pályaválasztást szülei tanácsa és 10 százalék alatt maradt azok aránya is, akiket szülei példája sarkalt mezőgazdasági szakma választására (18. ábra). A 2018-as felmérésben adott válaszok arányai nagyon hasonlóak, mindössze néhány tized százalék különbség mutatkozik a két év felmérésének eredményei között.

18. ábra: **A középiskola-választás szempontjai a válaszadó tanulók körében 2018-ban és 2019-ben, %**

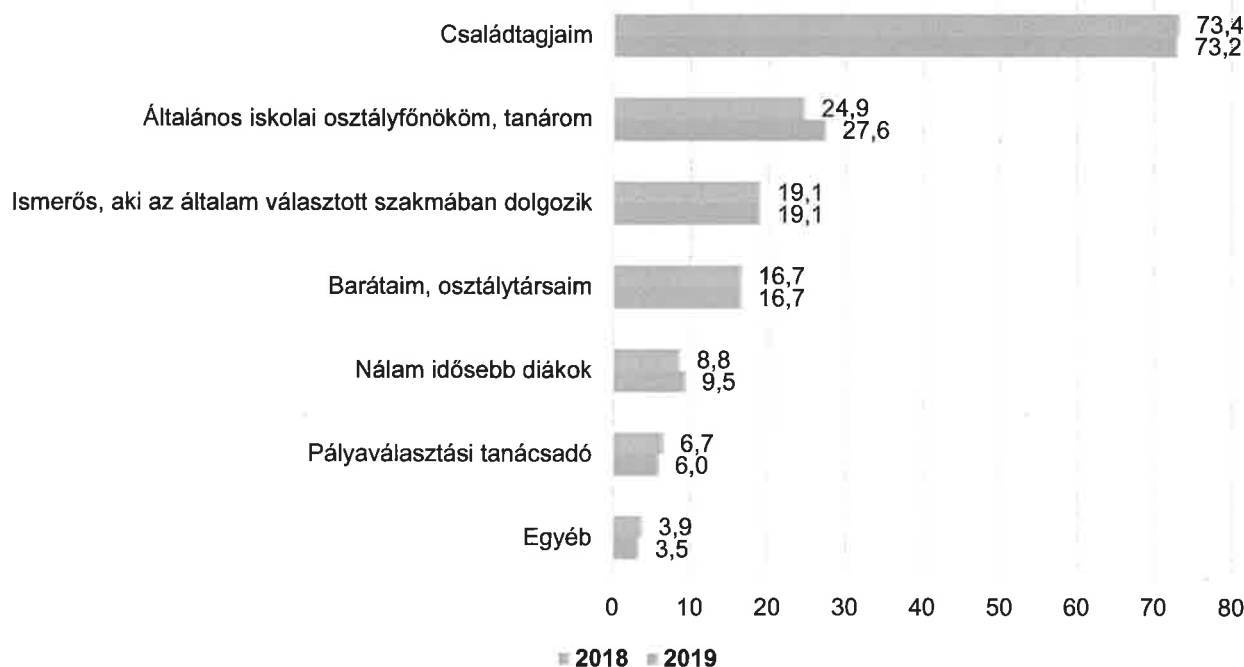

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2018, 2019)

Az iskolaválasztást befolyásoló tényezők fontossága a tanult szakma szerint eltérő. **A személyes érdeklődés az erdészeti és a mezőgazdasági szakmát tanulók körében a legmeghatározóbb**, 79,0 és 76,2 százalékuk jelölte meg ezt a választ. A legkevésbé érdeklődő tanulók az élelmiszeripari (65,8 százalék) és kertészeti (58,7 százalék) szakmákban tanulnak. Az iskola befejezése utáni jó munkalehetőség reménye leginkább a környezetvédelmi vagy földmérési szakmákat (63,9 százalék), legkevésbé a mezőgazdasági szakmákat (34,4 százalék) tanulókat motiválta az iskolaválasztásban.

Az iskolaválasztással kapcsolatos döntéshozásban ugyanakkor láthatóan **kiemelkedő jelentőségű a közvetlen családtagok támogató szerepe**. A válaszadó tanulók közel háromnegyede (73,4 százalék) nyilatkozott úgy, hogy a középiskola-választás során szülei, családtagjai segítségére támaszkodott. Meglepő ugyanakkor, hogy a tanulók általános iskolai karrierútját végigkísérő osztályfőnök, illetve más általános iskolai pedagógus szerepe nem meghatározó a pályaválasztásban: a tanulók mindössze 24,9 százaléka jelölte meg valamely általános iskolai tanárát a középiskola-választást segítő személyként. A kortárs kapcsolatok szerepe szintén kisebb jelentőségű (16,7 százalék), és meglepően alacsony (6,7 százalék) a pályaválasztást professzionálisan támogatni hivatott tanácsadók pályaválasztást befolyásoló szerepe is (19. ábra). A 19. ábra szemlélteti, hogy a 2018-as és a 2019-es adatfelvétel eredményeiben alig érzékelhető különbség. Az „Egyéb”, kategóriában megadott 155 szabadszavas válasz közül közel 100 diák jelezte, hogy saját döntése alapján választotta az adott iskolát.

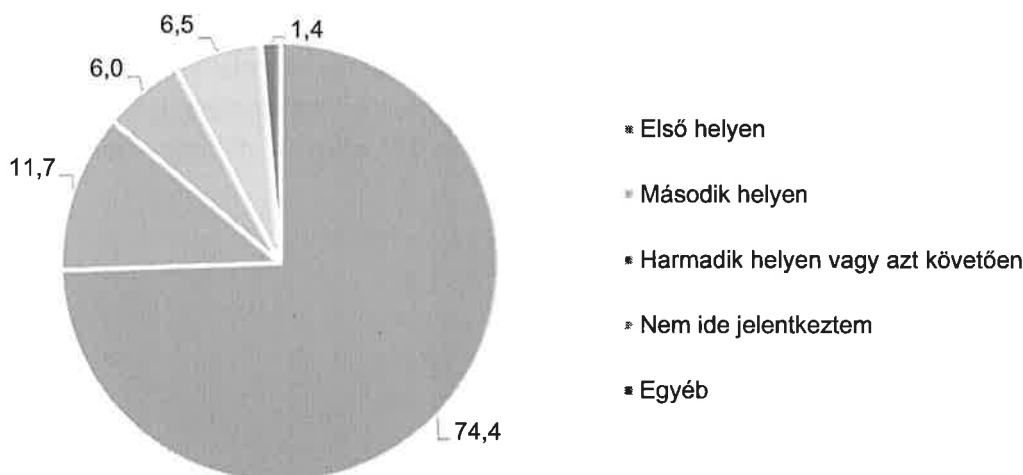
19. ábra: **Személyes kapcsolatok szerepe a középiskola-választásban a válaszadó tanulók körében 2018-ban és 2019-ben, %**

Forrás: AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2018; 2019)

A korábban más vonatkozásban már említett tanulói tudatosságra utal, hogy az agrárszakképzésben részt vevő **válaszadók döntő többsége (74,4 százalék) a középiskola-választás során jelenlegi iskoláját jelölte meg első helyen.** A jelenlegi iskolát másodikként megjelölő tanulók aránya 11,7 százalék, és együttesen további bő 12 százalékot tesz ki azok aránya, akik az iskolát csak harmadikként jelölték meg, vagy egyáltalán nem az adott intézménybe, szakmára készültek (20. ábra). A 2018-as felmérésben adott válaszok arányai csupán néhány tized százalékban térnek el a 2019-es felmérésétől.

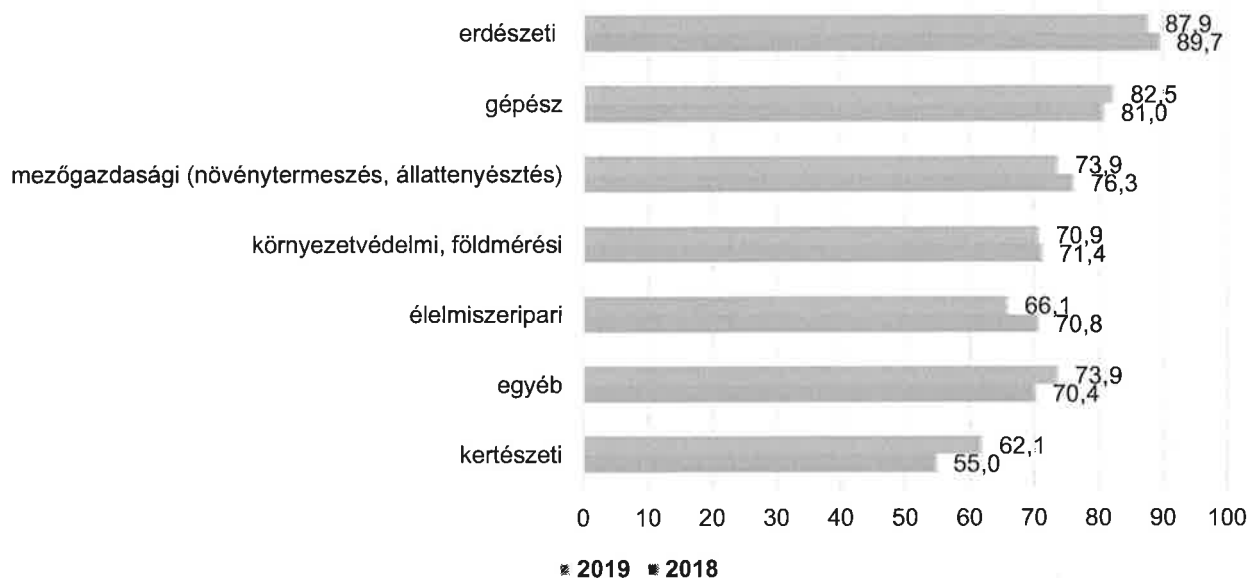
20. ábra: **A jelenlegi középiskola megjelölése a továbbtanulásnál a válaszadó tanulók körében, %**

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

A tanult szakmák közül az **erdészeti és gépész szakmákat tanulók a legtudatosabbak az iskolaválasztásban**, hiszen az erdészeti képzésben részt vevők 87,9 százaléka, a gépész szakon tanulók 82,5 százaléka első helyen jelölte meg iskoláját. Velük szemben a kertészeti szakokra jelentkezőknek csupán alig több mint 60 százaléka jelentkezett első helyen az adott iskolába, 2018-ban arányuk ennél is alacsonyabb, 55 százalékos volt (21. ábra).

21. ábra: **Az iskolába történő jelentkezés során az iskolát az első helyen megjelölő tanulók aránya képzési szakterületenként 2018-ban és 2019-ben, %**

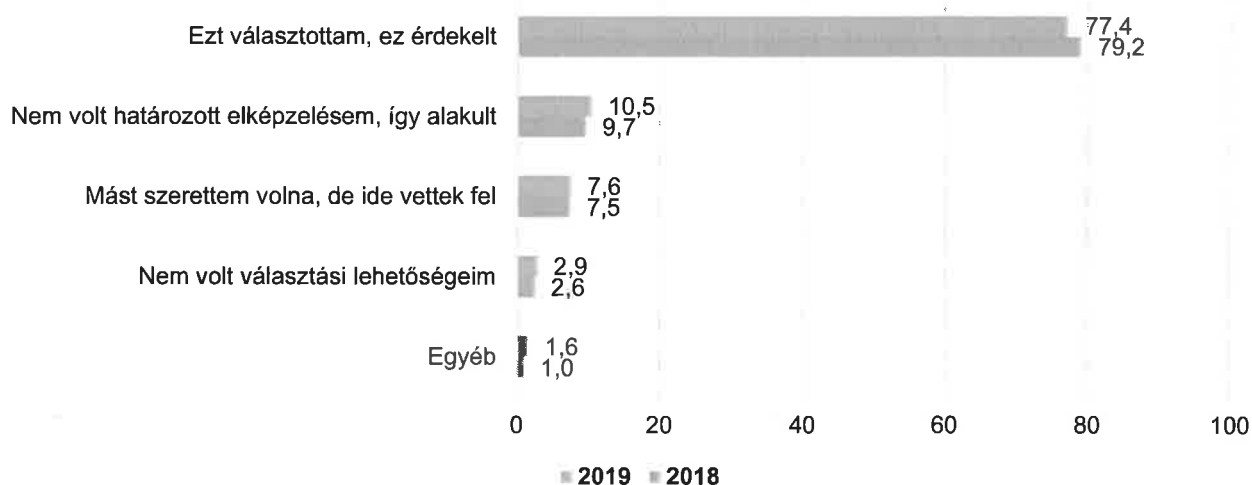
Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2018; 2019)

A szakmaválasztás tudatosságára utal az is, hogy a felmérés keretében választ adó **tanulók döntő többsége (77,4 százalék) szakközépiskolai tanulmányai megkezdésének okaként az adott szakma iránti érdeklődést jelölte meg.** A lemorzsolódók potenciális célcsoportját jelenthetik azok a tanulók (válaszadók 7,6 százaléka), akik más szakmát vagy más középfokú intézményt céloztak meg a középiskolai jelentkezés során, de végül a felmért agrárszakképző intézmények valamelyikébe nyertek felvételt.

A tanulók bő tizede esetében célzottabb, személyre szabottabb pályaorientáció iránti igény mutatkozik, a tanulók ezen csoportja ugyanis úgy lépett be az agrárszakképzésbe, hogy nem volt határozott elképzelése a pálya- és szakmaválasztásról, illetve az iskolaválasztásnál úgy érzékelte, hogy nincs választási lehetősége (22. ábra). Ahogy a 22. ábra is mutatja, nem volt jelentős különbség a 2018-as és 2019-es felmérések között.

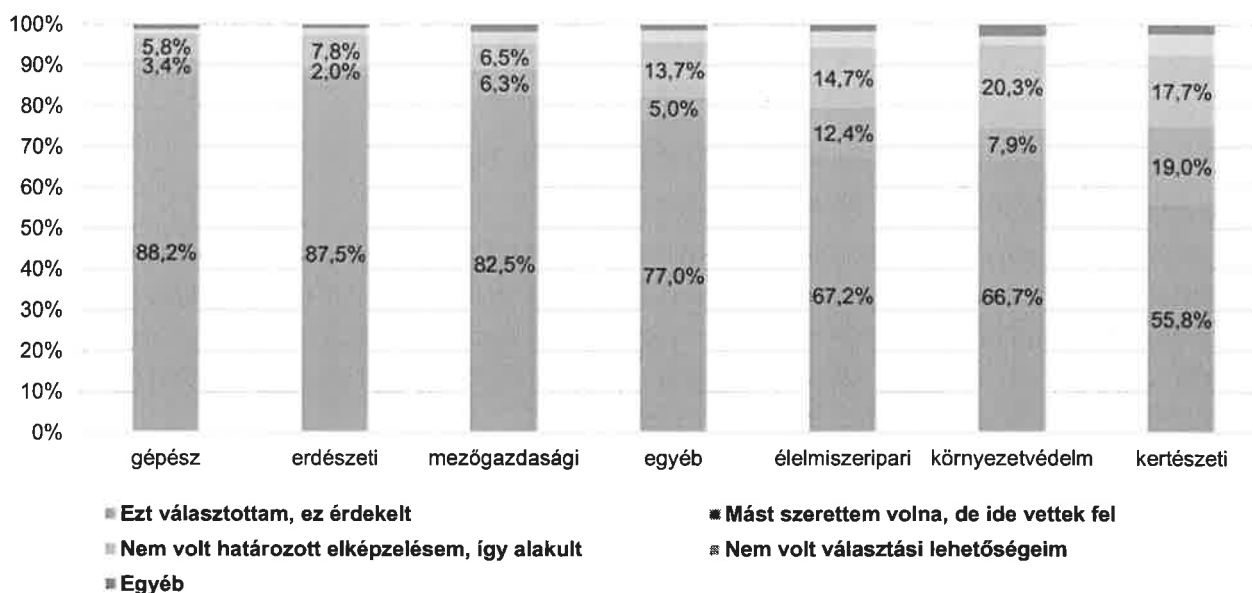
22. ábra: **A szakközépiskolai tanulmányok megkezdésének oka a válaszadó tanulók körében, 2018-ban és 2019-ben, %**

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2018, 2019)

A pályorientációs tudatosság a gépész és az erdészeti képzésekre járó tanulók körében a legerősebb, hiszen a „Miért éppen ebben az iskolában kezdted meg a középfokú tanulmányaidat?” kérdésre, a gépész szakon tanulók 88,2 az erdészeti szakokon tanulók 87,5 százaléka az „ezt választottam, ez érdekelt” választ adta. A kertészeti képzésre járóknál ennek a válasznak az aránya csupán 56 százalék, miközben kiderül, hogy az ezekre a szakokra járók 19 százaléka máshol szeretett volna tanulni, de ide vették fel. **A pályaválasztást illetően legkevésbé határozott elképzeléssel a környezetvédelmi és a földmérési szakon tanulók rendelkeznek** (23. ábra). A 2018-as felmérésben adott válaszok szakmaterületek szerinti arányai néhány tizedszázalékban térnek csak el a 2019-es felmérés eredményeitől.

23. ábra: **A szakközépiskolai tanulmányok megkezdésének oka a válaszadó tanulók körében, a tanult szakmák szerint**

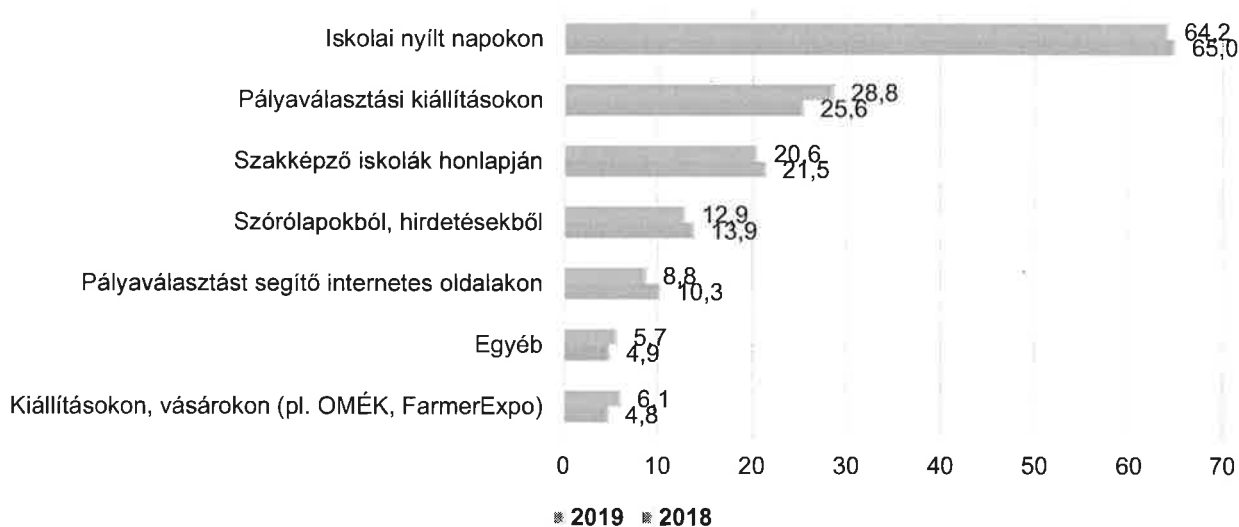

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

2.1.4. Pályaorientációs eszközök szerepe

A vizsgálat során kiemelt hangsúlyt fektettünk a pályaorientációs eszközök szakmaválasztást befolyásoló szerepének azonosítására. A válaszadó tanulók hatféle, a középiskola-választást befolyásoló tényezőt jelölhettek meg, illetve „egyéb” tényezőket is megadhattak. A felsorolt lehetőségek közül **kiemelkedő jelentőséggel az iskolák által szervezett nyílt napok bírnak**, a tanulók 64,2 százaléka számára ez a tényező bizonyult a szakmaválasztásban a legnagyobb jelentőségűnek. A válaszadók 28,8 százaléka említette, hogy a pályaválasztási kiállítások segítettek a választásban, 20,6 százalékuk pedig a középiskolák honlapjain közölt információkra támaszkodott a pályaválasztás során. A **szórólapok, illetve a kifejezetten a pályaválasztást segítő honlapok** ugyanakkor a felmérés eredményei szerint csak **mérsékelt jelentőséggel bírnak** a pályaorientációban (12,9 és 8,8 százalék), hasonlóan az olyan országos szakmai kiállításokhoz, rendezvényekhez (6,1 százalék), mint az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari kiállítás vagy a zömmel megyei szintű, illetve nagyobb városokra korlátozódó Farmer Expók, gazdarendezvények (24. ábra). A 2018-as felméréshez képest kismértékben felértékelődött a pályaválasztási kiállítások és egyéb szakmai kiállítások, vásárok szerepe.

24. ábra: **A jelenlegi középiskola kiválasztását segítő pályaorientációs tényezők szerepe a válaszadó tanulók körében 2018-ban és 2019-ben, %**

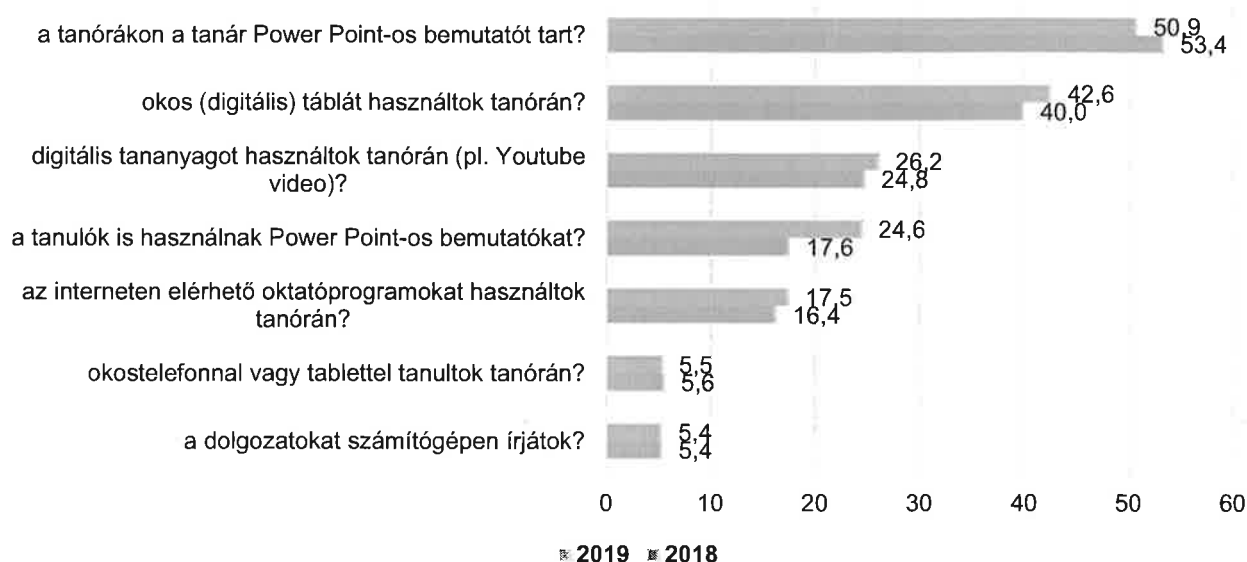
Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2018; 2019)

2.1.5. Digitális kompetenciák és eszközhasználat

A digitális kompetenciát és eszközhasználatot három kérdéskör mentén vizsgáltuk a felmérés során. Felmértük, hogy a tanórák keretében mennyire jellemző a hétköznapi infokommunikációs eszközök használata. Emellett arra kerestük a választ, hogy melyek azok a tantárgyak, ahol az ismeretátadás digitális eszközökkel történik. Végül az agráriumot érintő digitalizációval kapcsolatos fogalmak ismertségét tártuk fel a válaszadó diákok körében.

Előljáróban fontos megemlíteni, hogy **a 2019-es felmérésben részt vevő diákok saját infokommunikációs eszközökkel való ellátottsága kifejezetten jónak mondható**, 87,4 százalékuk rendelkezik internetkapcsolattal ellátott okostelefonnal, de a világhálóhoz kapcsolt számítógép is megtalálható a diákok 75,7 százalékának otthonában, azaz nem idegen számukra a digitális világ.

25. ábra: **Mennyire jellemző, hogy a jelenlegi iskolában...** kérdésre a „gyakran előfordul” válaszok gyakorisága 2018-ban és 2019-ben, %

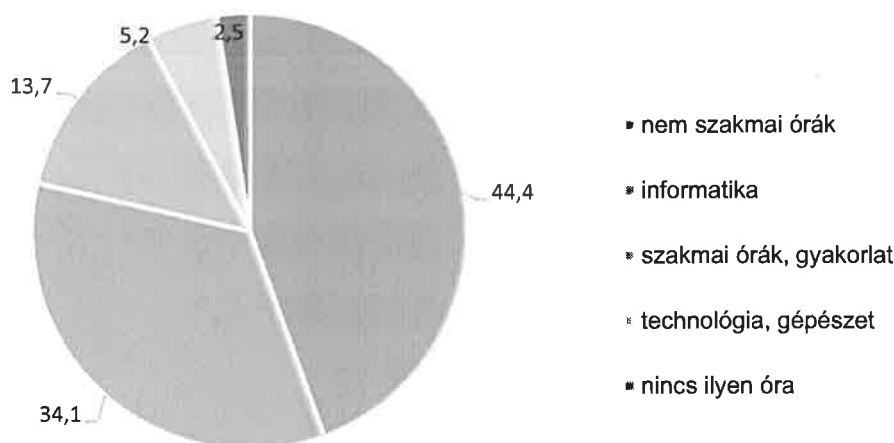

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2018; 2019)

Az általános infokommunikációs eszközöket tekintve azt találtuk, hogy **a legegyszerűbb módszerek (PowerPoint bemutató) alkalmazása sem elterjedt a szakképzésben**, a diákok alig több mint fele nyilatkozott úgy, hogy a tanáraik gyakran tartanak ennek segítségével órákat, emellett a digitális táblákkal való felszereltség is alacsony arányú az iskolákban (42,6 százalék), bár a 2018-as felméréshez képest kismértékben nőtt az alkalmazásuk. A digitális tananyagok rendszeres alkalmazását is kevés tanuló tapasztalja (26,2 százalék), illetve alacsony azoknak a válaszadóknak az aránya is, akik a tanuláshoz, felkészüléshez maguk használnak valamilyen infokommunikációs eszközt (25. ábra). A tanulók általi Power Point-os bemutatók tartásának gyakorisága viszont a 2018-as felméréshez viszonyítva nőtt, 2018-ban még csak a tanulók 17,6 százaléka ítélte ezt gyakorinak, 2019-ben már 24,6 százalékuk.

Az egyes tantárgyakat vizsgálva azt látjuk, hogy **a legtöbb esetben nem szakmai órákon (pl. általános humán, reáltárgyak) használnak valamilyen digitális eszközt** a tudásátadás támogatásához. A felmérésben részt vevő tanulók által felsorolt tantárgyak (összesen 6517 válasz) több mint háromnegyede nem kapcsolódik közvetlenül a tanult szakmához, ezen belül 34,1 százalékot tett ki az informatika óra. A megjelölt tanórák alig ötöde volt szakmai tantárgy, vagy gyakorlat ezen belül pedig az informatikával megtámogatott tárgyaknak csupán 5,2 százalékát tették ki a különböző élelmiszer-előállítási technológiákhoz és gépkezeléshez tartozó tantárgyak. Akadtak olyan iskolák is, ahol a tanulói válaszok alapján teljesen hiányzik a képzésből az informatikai eszközök használata (26. ábra). A 2018-as felmérésben adott válaszok arányaitól csak néhány százalék, vagy tized százalék eltérés tapasztalható a 2019-es felmérésben.

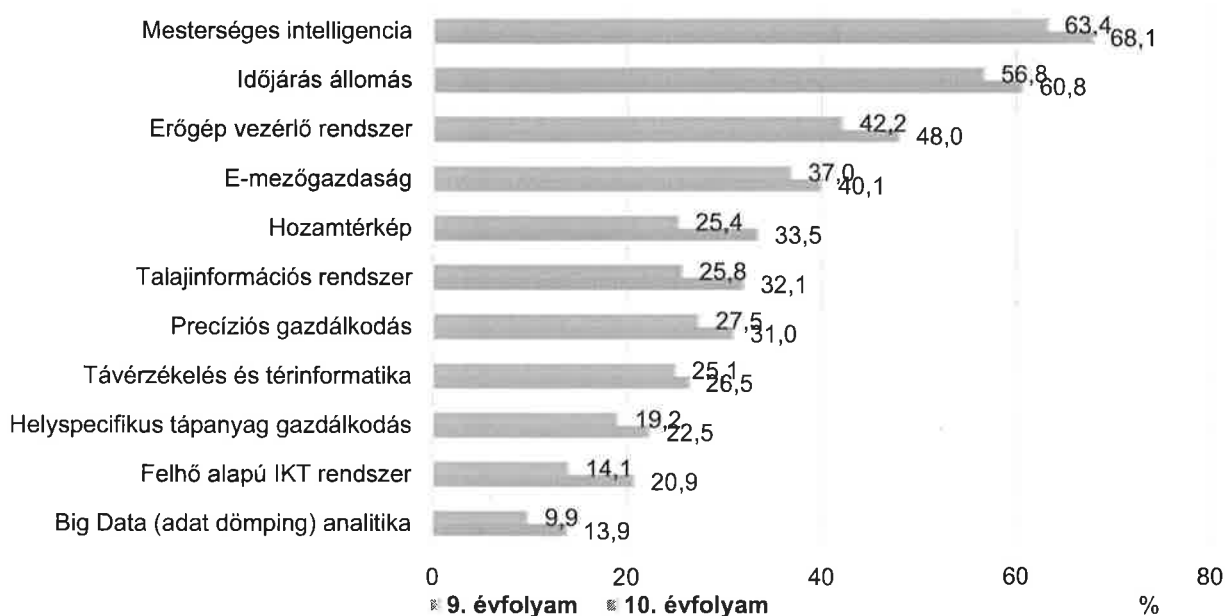
26. ábra: „Sorold fel azokat a tantárgyakat, ahol használtok informatikai eszközöket, beleértve a szakmai gyakorlatot is!” kérdésre adott csoportosított válaszok megoszlása, %

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

A szakiskolák technológiai felszereltségében tapasztalt hiányosságok ellenére a 9. osztályos tanulók körében sem ismeretlen fogalmak a mezőgazdaságban használatos digitális technológiák, ugyanakkor az is látható, hogy a 10. osztályosok között minden esetben népesebb azoknak a diákoknak a csoportja, akik ismerik a felsorolt technológiákat. Ugyanez a változás tetten érhető 2018-ban a 9. évfolyamos és 2019-ben a 10. évfolyamos tanulók válaszaiban, vagyis **egy év alatt valamelyest szélesedett a tanulók ismerete a digitális technológiákról. A legismertebbek a mesterséges intelligencia** (a 9. osztályosok 63,4 százaléka, a 10. osztályosok 68,1 százaléka tudja, hogy mit jelent) **és az időjárás állomás** (56,8 és 60,8 százalék) **fogalmi** voltak. Az ágazatspecifikus technológiák többsége is ismert a tanulók legalább harmadának körében, meglepő ugyanakkor, hogy a mindennapi szóhasználatban gyakrabban megforduló fogalmak, mint a Big Data analitika vagy a felhőalapú IKT rendszerek kapcsán rendelkezik a legkevesebb diák tudással (27. ábra).

27. ábra: „Hallottál-e már a következő fogalmakról?” kérdésre „Igen és tudom mit jelent” választ adók aránya

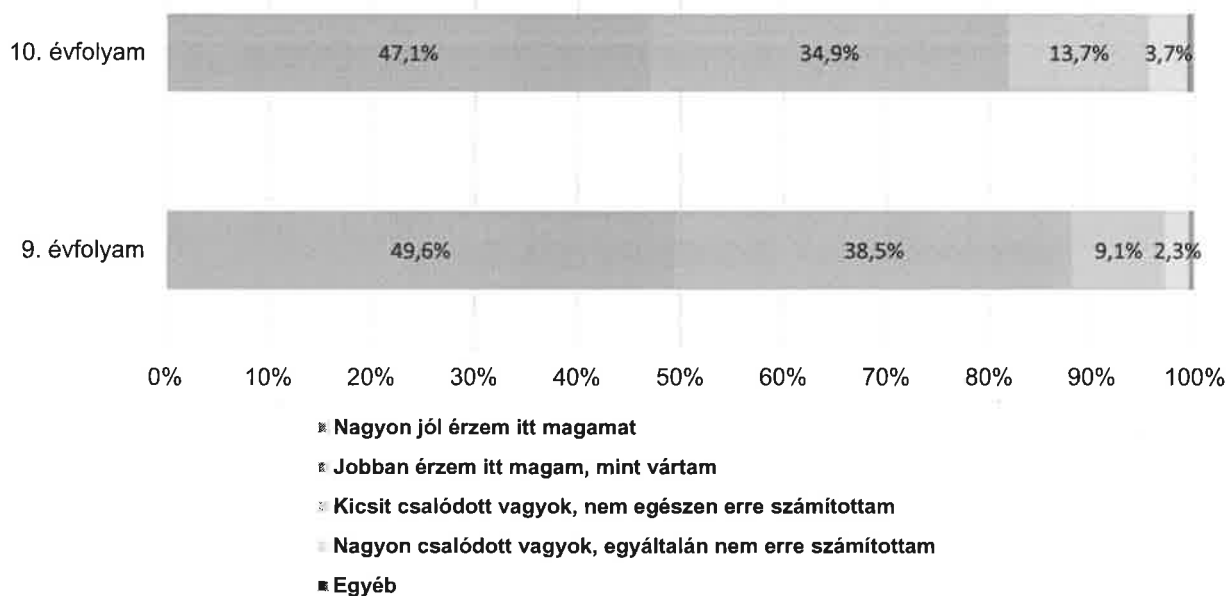
Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

Összességében az ágazatspecifikus digitális tudás nem kielégítő a tanulók körében. Enélkül a precíziós gazdálkodás, de a helyspecifikus növénytermesztés szélesebb körű használata és a benne rejlő lehetőségek kiaknázása is sokkal több időt vesz igénybe, mint abban az esetben, ha ezeket a készségeket és ismereteket a leendő gazdák már a szakképzés során teljeskörűen elsajátítják.

2.1.6. Középiskolai tapasztalatok, jövőre vonatkozó tervek

Mind a sikeres középiskolai karrierút, mind pedig a későbbi pályán maradás szempontjából alapvető jelentőséggel bír, hogy az agrárszakképzésbe belépett tanulók milyen tapasztalatokat szereznek iskolájukban. **A válaszadó tanulók közel fele jelenlegi iskolájában megtalálta számításait,** ugyanakkor a több tapasztalattal rendelkező **10. évfolyamos diákok között alacsonyabb az elégedettek aránya,** mint a 2019-es évben belépő 9. osztályok körében. A 2018-ban és a 2019-ben felmért 9. évfolyamosok válaszai között csak minimális az eltérés. A lemorzsolódás kockázata elsősorban azokat a tanulókat érintheti, akik úgy értékelik, hogy eddigi tapasztalataik előzetes várakozásaikkal ellentétesek, vagy kifejezetten csalódottnak érzik magukat, tekintve, hogy egyáltalán nem azt tapasztalták jelenlegi iskolájukban, mint amire a középiskola kiválasztásakor számítottak. **A felmérésben résztvevők között a veszélyeztetett csoport aránya a 9. osztályosok körében összesen 11,4 százalék, a 10. évfolyamosok között pedig 17,4 százalék** (28. ábra). E tanulói kör esetében a lemorzsolódást, iskolaelhagyást megelőzendő, indokolt lehet az intézményen belüli szakmaváltás megfontolása, támogatása.

28. ábra: Tapasztalatok a jelenlegi iskoláról a válaszadó tanulók körében, %

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

A tanulókat megkérdeztük az iskolájukban meglévő szolgáltatásokról és juttatásokról is. A válaszadók háromnegyede tud arról, hogy van az iskolájában tanulmányi ösztöndíj, 12,8 százalékuk szerint nincs és a diákok 11,5 százaléka nem tud róla. A válaszadó diákok harmada nem tudott arról, hogy az iskolájában van-e arra lehetőség, hogy tanulószervezővel gyakorlati helyen szakmát tanulva juttatásban részesüljön. Közel 65 százalékuk válaszolt úgy, hogy van erre mód. Az iskolákban a gyengébb tanulókat egyes tantárgyakból korrepetálják a tanárok, amit a tanulók túlnyomó többsége meg is erősített válaszában, 78,5 százalékuk szerint van lehetőség felzárkóztató foglalkozásra vagy korrepetálásra és csupán 5,2 százalékuk válaszolta azt, hogy nincs erre mód, illetve a válaszadók 16,3 százaléka nem tudott erről. Az iskolai tehetséggondozásról ugyanakkor a tanulók 36,3 százaléka nem hallott, elképzelhető, hogy nem tudták, mit is értsenek a fogalom alatt, viszont a válaszadók több mint fele nyilatkozott úgy, hogy van az iskolájában ilyen foglalkozás (7. táblázat).

7. táblázat: A különböző iskolai szolgáltatások és juttatások megléte a tanulók válaszai alapján, %

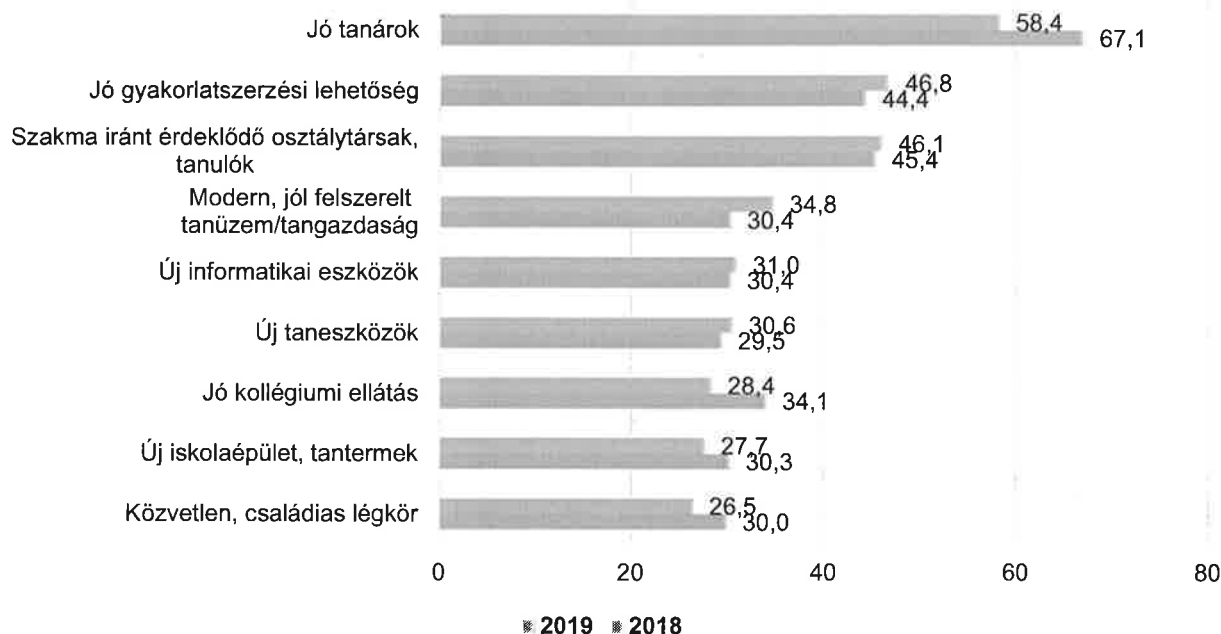
Iskolai szolgáltatások, juttatások	A tanulók válaszainak megoszlása, %			Válaszadók száma, fő
	van	nincs	nem tudom	
Tanulmányi ösztöndíj	75,7	12,8	11,5	3 986
Tanulói szerződéses juttatás	64,5	6,9	28,7	3 972
Korrepetálás, felzárkóztatás	78,5	5,2	16,3	3 974
Tehetséggondozás	54,3	9,4	36,3	3 982

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

A felmérésben résztvevő tanulók megjelölhették azt is, hogy az iskolájuk milyen jellemzőkkel bír a légkört, a tanárokat és a felszereltséget illetően. A legtöbben (58,4 százalék), úgy értékelték, hogy

az iskolában jók a tanárok, bár ennek megítélése a 2018-as felméréshez képest romlott, hiszen akkor még a tanulók 67,1 százaléka vélekedett így. Azzal már a diákok kevesebb mint fele értett egyet, hogy az iskolában jó lehetőség van a gyakorlatszerzésre, illetve, hogy a szakma iránt érdeklődő tanulók járnak az iskolába. A tanulóknak csupán harmada (34,8 százalék) tartja megfelelőnek az intézményük felszereltségét. Az elmúlt évek épület- és kollégiumfelújításainak köszönhetően sok intézmény korszerűsödött, vélhetően ezzel is magyarázható, hogy a felmérésben szereplő 4000 diák 28,4 jelölte meg a jó kollégiumi ellátást, igaz, a 2018-as felmérésben a tanulók ennél nagyobb hányada (34,1%) vélekedett így (29. ábra).

29. ábra: „A felsoroltak közül mi van az iskolában?” kérdésre adott válaszok aránya, 2018-ban és 2019-ben, %

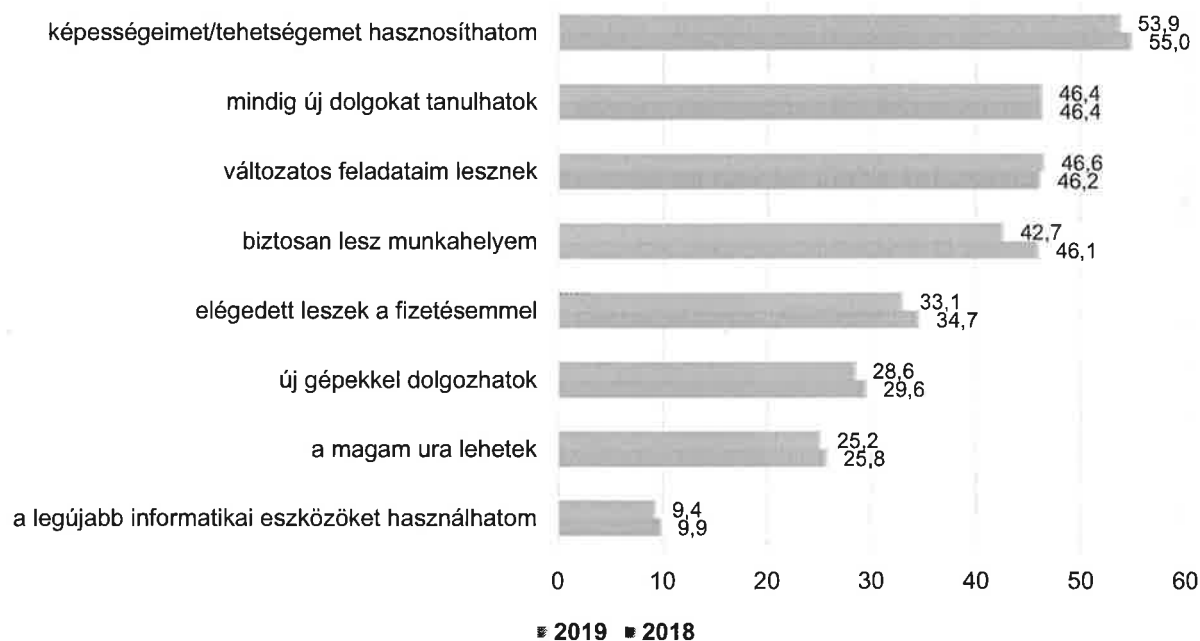
Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2018, 2019)

A szakmaválasztás preferenciáinak megismerése céljából a felmérés keretében arra kértük az agrárszakképzésben részt vevő tanulókat, hogy különböző dimenziók (ismeretszerzés lehetősége, elérhető jövedelem mértéke, elhelyezkedési lehetőségek stb.) mentén értékeljék választott szakmájukat. A felsorolt szempontok közül a legtöbb tanuló (53,9 százalék) a választott szakma személyes képességek, kompetenciák hasznosítását lehetővé tevő szerepét emelte ki, ezt követte a változatos munkavégzési lehetőség (46,6 százalék), az új dolgok, területek megismerése (46,4 százalék), és a biztos elhelyezkedés (42,7 százalék), bár ez utóbbit a 2018-as felmérésben még nagyobb arányban (46,1%) említették, mint 2019-ben.

A válaszadó tanulók mindössze harmada (33,1 százalék) véli úgy, hogy a szakma megszerzését követően kedvező fizetésre tehet szert, ez az arány 2018-ban még valamivel magasabb volt (34,7%), A tanulók 28,5 százaléka gondolja úgy, hogy az agrárszakképzettség megszerzése új, modern gépek, technológiák használatát teszi majd számukra lehetővé. A kérdésre választ adó tanulók negyede (25,2 százalék) véli úgy, hogy az agrárszakma megszerzésével a maga ura lehet, és mindössze 9,4 százalékuk van azon az állásponton, hogy az agrárszakmában történő elhelyezkedéssel a legújabb informatikai eszközök használatára nyílik módja (30. ábra).

Összességében a választott szakmákkal kapcsolatos elvárások megítélése 2018 és 2019 között kismértékben ugyan, de romlott a tanulók körében.

30. ábra: **Vélemények a jelenlegi szakmáról a válaszadó tanulók körében**

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2018, 2019)

A szakmával kapcsolatos várakozások mellett hangsúlyos kérdésként merült fel, hogy a tanulók hogyan képzeli el a jövőjüket a középiskola befejezését, a szakmai végzettség megszerzését követően. A két évfolyam ebben az esetben is valamelyest eltérő véleményt fogalmazott meg, a 10. osztályosok körében a 9. évfolyamhoz képest magasabb volt a jelenleg tanult szakmájukat elhagyni tervező diákok aránya. **A válaszadók többsége** mindkét évfolyam esetében **a jelenleg tanult szakmában képzeli el a jövőjét**, a 9. évfolyamosok 40,4 százaléka, a 10. osztályosoknak pedig 36,8 százaléka jelölte meg ezt a válaszlehetőséget. Az interjú információk és statisztikák alapján ismert rendkívül alacsony továbbtanulási arányokat tekintve meglepő, hogy **a megkérdezett tanulók ötöde (19 százalék) jelenlegi szakmájában/szakterületén tovább szeretne tanulni.**

Míg más szakmában, illetve más ágazatban a 9. osztályos tanulók 16,6 százaléka tervez munkavállalást, vagy továbbtanulást, addig a 10. évfolyamos válaszadók körében ez az érték meghaladta a 22 százalékot. Emellett meghatározó (15,1 és 13,7 százalék) azon tanulók aránya, akik számára a középiskola befejezése olyan távolinak tűnik, hogy terveket jelenleg még nem tud megfogalmazni. Külföldi munkavállalást a válaszadó tanulók mindössze 5-6 százaléka tervez (31. ábra). A 2018-as felmérésben a 9. évfolyamos tanulók válaszainak arányai csupán pár tized százalékkal tértek el a 2019-ben megkérdezett 9. évfolyamosokétól.

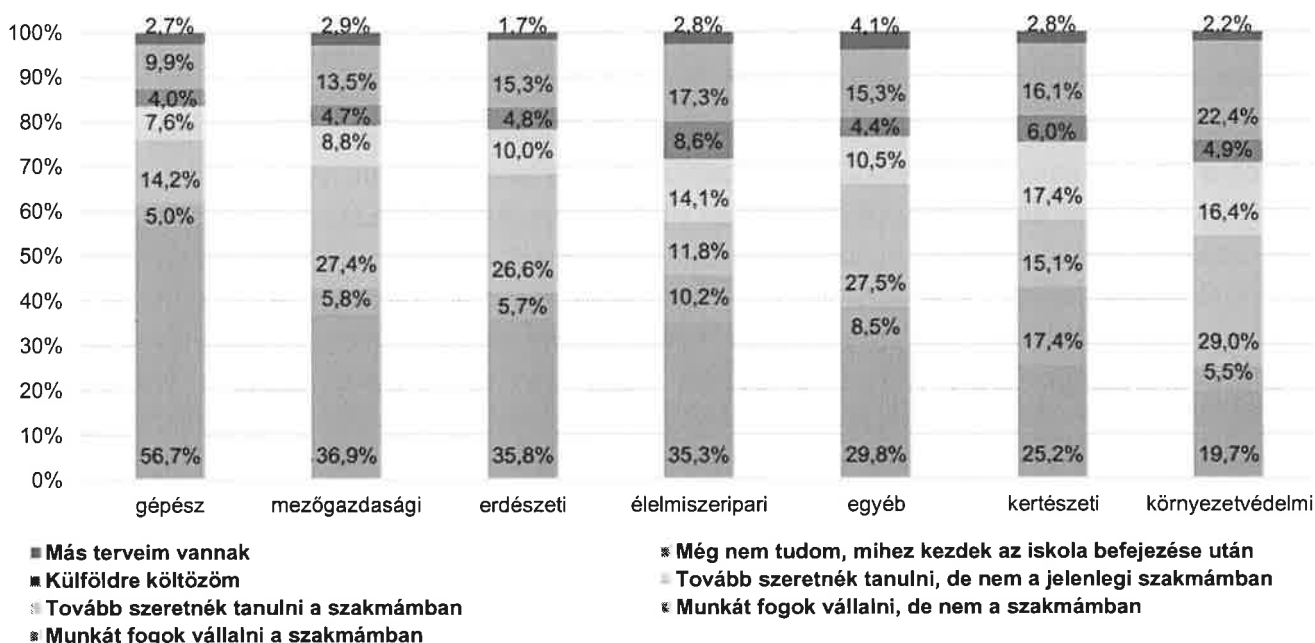
31. ábra: Tervek a középiskola befejezését követően a válaszadó tanulók körében, %

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

A szakmában való elhelyezkedést legnagyobb arányban a gépész szakmát tanulók tervezik, 56,7 százaléuk terveik szerint az iskola befejezése után munkába is áll a szakmában. A szakmai elhivatottság terveik alapján a kertészeti szakmákat tanulók körében mutatkozik legkevésbé, körükben a szakmában való elhelyezkedést és továbbtanulást is csak kevesen képzelték el. **A szakmában való továbbtanulást legnagyobb arányban a környezetvédelmi (29,0 százalék), a mezőgazdasági (27,4 százalék) és az erdészeti (26,6 százalék) szakterületen tanuló diákok tervezik,** míg ez az arány az élelmiszeripari szakmát tanulóknál a legalacsonyabb (11,8 százalék) (32. ábra). A 2018-as és 2019-es felmérésben a szakmák szerinti válaszok arányai között minimális az eltérés.

32. ábra: Tervek a középiskola befejezését követően a válaszadó tanulók körében, tanult szakma szerint

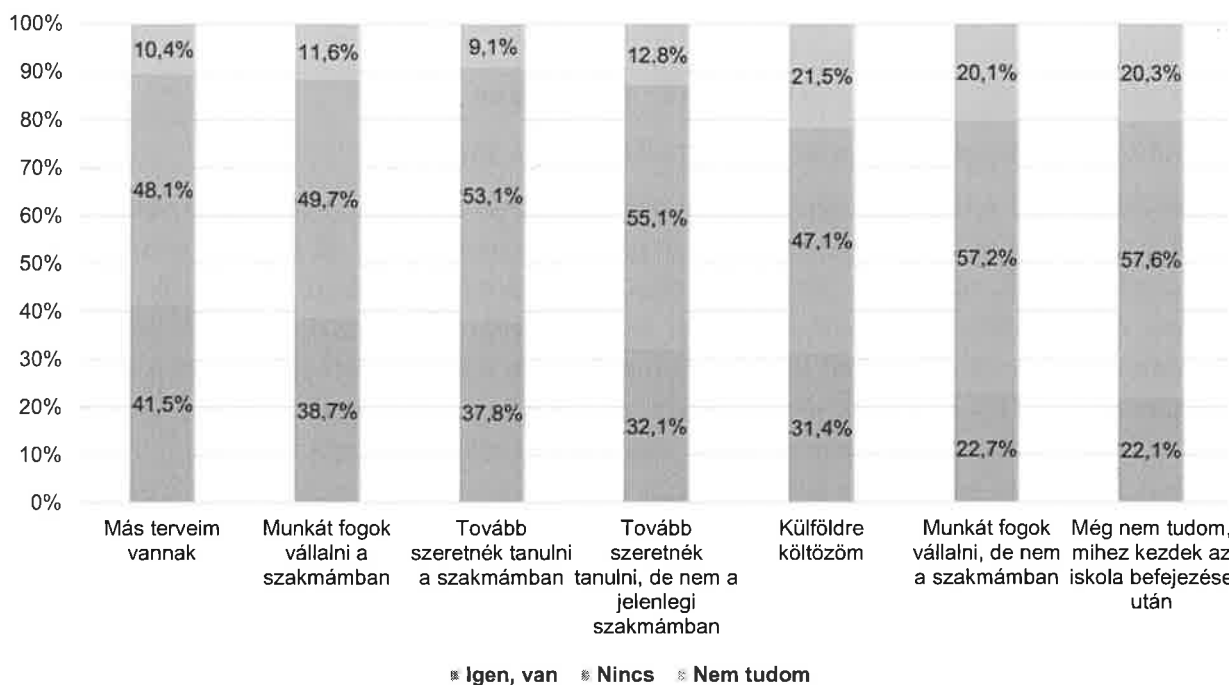

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

2.1.7. A tanulók jövőbeni terveit befolyásoló tényezők

Az elemzés során megvizsgáltuk, hogy van-e összefüggés a tanulók középiskola befejezését követő, jövőbeni terveit, valamint az agráriumhoz való kötődés, az iskola- és pályaválasztással kapcsolatos motivációk, valamint az iskolában szerzett eddigi tapasztalatok között. A kapcsolatok vizsgálatát keresztábra-elemzésekkel végeztük. Minden elemzésbe bevont változó szignifikáns összefüggést mutatott a jövőbeni elképzelések mikéntjével (Pearson-féle khi-négyzet próba szignifikanciaszint mértéke=0,000). Elsőként a szülők/nevelőszülők agrárirányultságának a tanulók terveire gyakorolt hatását vizsgáltuk, melyen belül a szülők agrárvégzettsége, illetve az agráriumban való foglalkoztatottsága szinte azonos képet mutatott a terveket illetően.

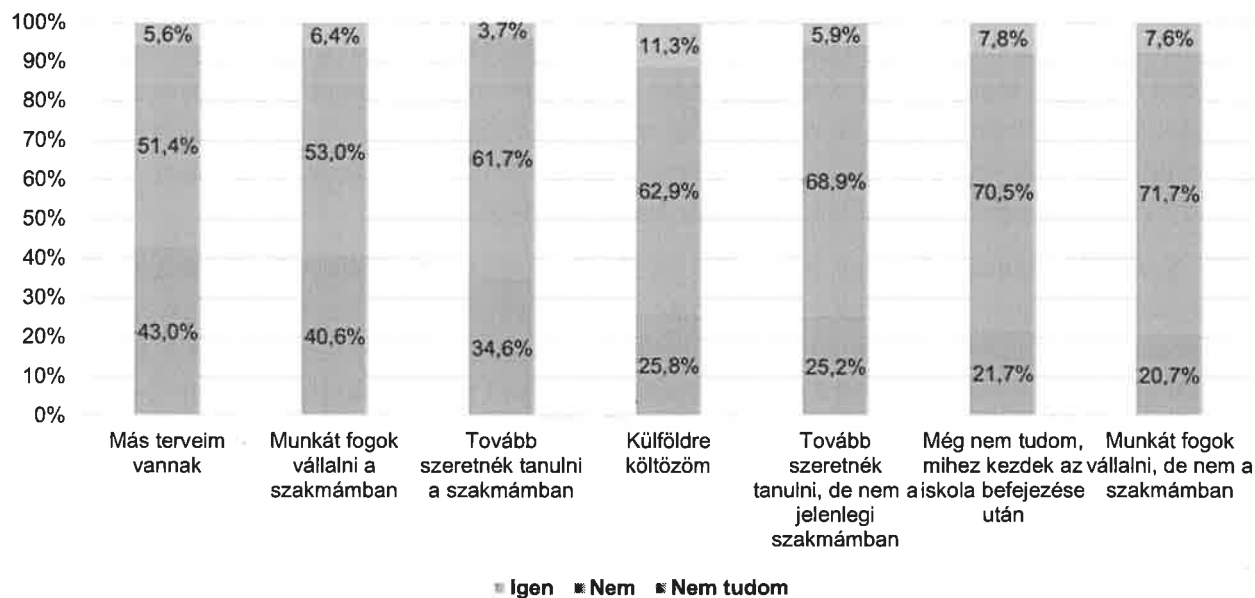
33. ábra: A felmérésben részt vevő tanulók jövőbeni terveit aszerint, hogy a szülőknek/nevelőszülőknek van-e agrárvégzettsége

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2018)

Az agrárvégzettséggel rendelkező és/vagy az agráriumban foglalkoztatott szülők gyermekei magasabb arányban képviseltetik magukat azokban a csoportokban, akik a tanult szakmában akarnak elhelyezkedni vagy továbbtanulni az iskola befejezése után. Ebben a két csoportban 36 és 40 százalék között mozog azoknak a válaszadó tanulóknak az aránya, akiknek a szülei valamilyen kötődéssel rendelkeznek az agráriumhoz, míg a magukat más pályán elképzelő diákok körében ez az arány 25 százalék körüli. Kivételt képez a „Más terveim vannak” kategória, ahol 41-43 százalék volt az agrárvégzettségű/szakmájú szülőkkel rendelkező tanulók aránya, de a szabadszavas válaszok alapján ebben a csoportban is többségben voltak azok a tanulók, akik valamilyen formában mezőgazdasági tevékenységet/képzést képzelnek el a jövőben (33. és 34. ábra). A 2018-as és 2019-es felmérés eredményei összecsengenek, minimális eltérés tapasztalható a válaszok arányaiban.

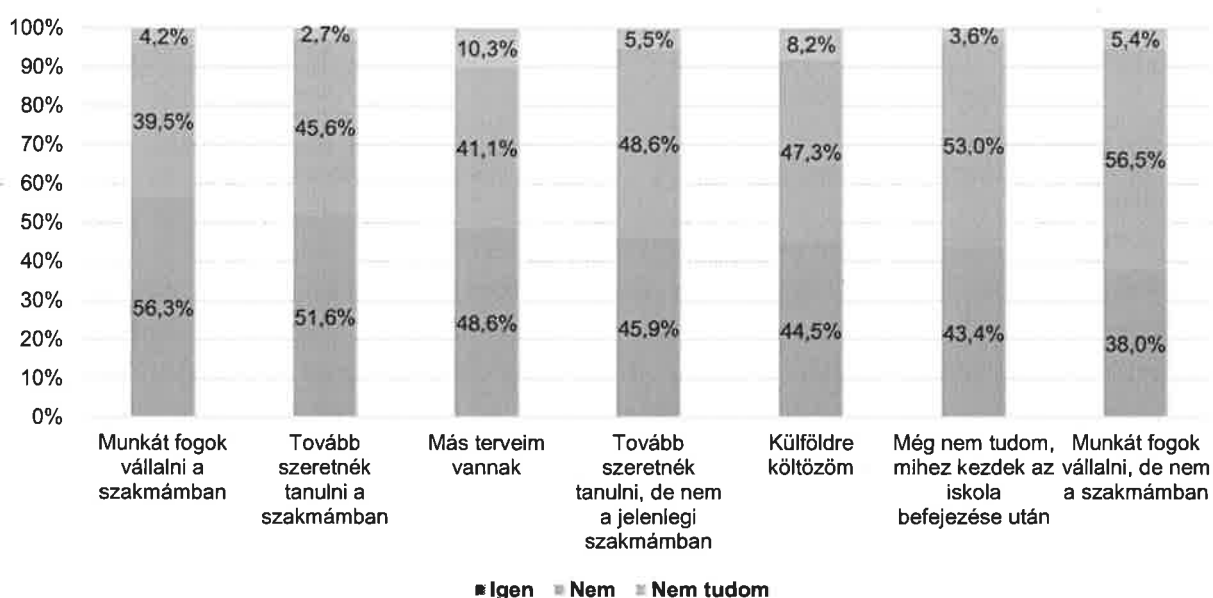
34. ábra: A felmérésben részt vevő tanulók jövőbeni tervei aszerint, hogy a szülők/nevelőszülők az agráriumban foglalkoztatottak-e

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2018)

A felmérésben részt vevő tanulók terveit a vizsgálat eredményei szerint leginkább az befolyásolta, hogy része-e az életének a gazdálkodás valamilyen formája, vagyis a család otthon végez-e valamilyen mezőgazdasági tevékenységet. Azoknak a tanulóknak, akik azt tervezik, hogy az iskola befejezése után munkát vállalnak a tanult szakmában, 56,3 százaléka otthon is részese a gazdálkodásnak, (a 2018-as felmérésben arányuk 58,6 százalék volt) de hasonló volt az arányuk (51,6 százalék, 2018-ban 56,1 százalék) azon válaszadók körében is, akik a továbbtanulást tervezik szakmán belül (35. ábra).

35. ábra: A felmérésben részt vevő tanulók jövőbeni tervei aszerint, hogy a folytatnak-e valamilyen mezőgazdasági tevékenységet otthon

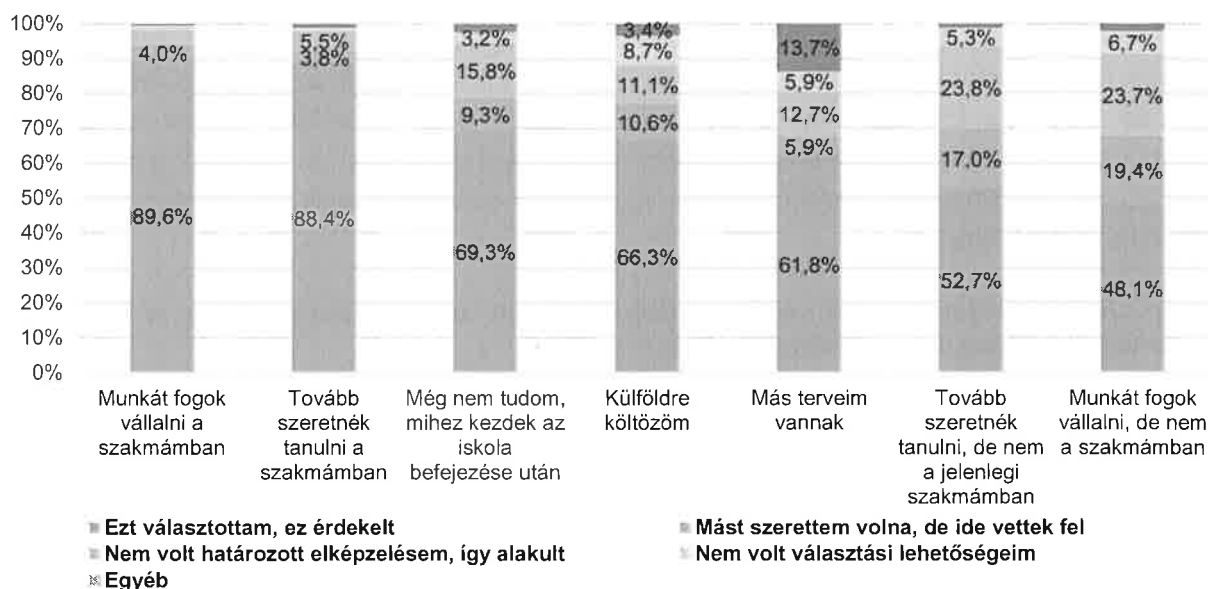

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

Hasonlóan a fent vizsgált szempontokhoz, ebben a kérdéskörben is a felsoroltaktól eltérő tervekkel rendelkezők körében jelenik meg markánsan az agrárérinthettségű tanulók csoportja (48,6 százalék, 2018-ban még 56,0 százalék). Azon tanulók körében, akik nem a jelenleg tanult szakmában képzelik el a továbbtanulásukat, 45,9 százalék (2018-ban 46,3 százalék) azoknak az aránya, akik otthon is mezőgazdasággal foglalkoznak. Annak ellenére, hogy a jövőbeni tervekre hatást gyakorol a család mezőgazdasági érintettsége, mégis figyelemreméltó eredmény, hogy az otthon is gazdálkodással foglalkozó családok gyermekeinek 38,0 százaléka (2018-ban 44,4 százaléka) nem szándékozik folytatni a gazdálkodást (legalábbis a vizsgált életkorban) (35. ábra).

A 36. ábra azt szemlélteti, hogy a tanulók jövőbeni elképzelései milyen kapcsolatban állnak az iskolaválasztás okával. Az eredmények alapján megállapítható, hogy azok a tanulók, akik az adott agrárszakképzést az érdeklődésüknek megfelelően választották, ezt az irányt képzelik el a jövőjüket tekintve is, hiszen a terveik szerint a szakmájukban munkát vállalni akarók körében 89,6 százalék (2018-ban 91,1 százalék), a szakmában tovább tanulni szándékozók között pedig 88,4 százalék (2018-ban 89,2 százalék) volt azoknak az aránya, akik céltudatosan választották az adott agrárszakképző intézményt. Ezzel szemben azon válaszadó tanulók között, akik nem a tanult szakmában tervezik a munkavállalást vagy továbbtanulást, ez az érték mindössze 52,7, (2018-ban 53,4) illetve 48,1 (2018-ban 47,6) százalék volt.

36. ábra: **A felmérésben részt vevő tanulók jövőbeni tervei az iskolaválasztás oka szerint**

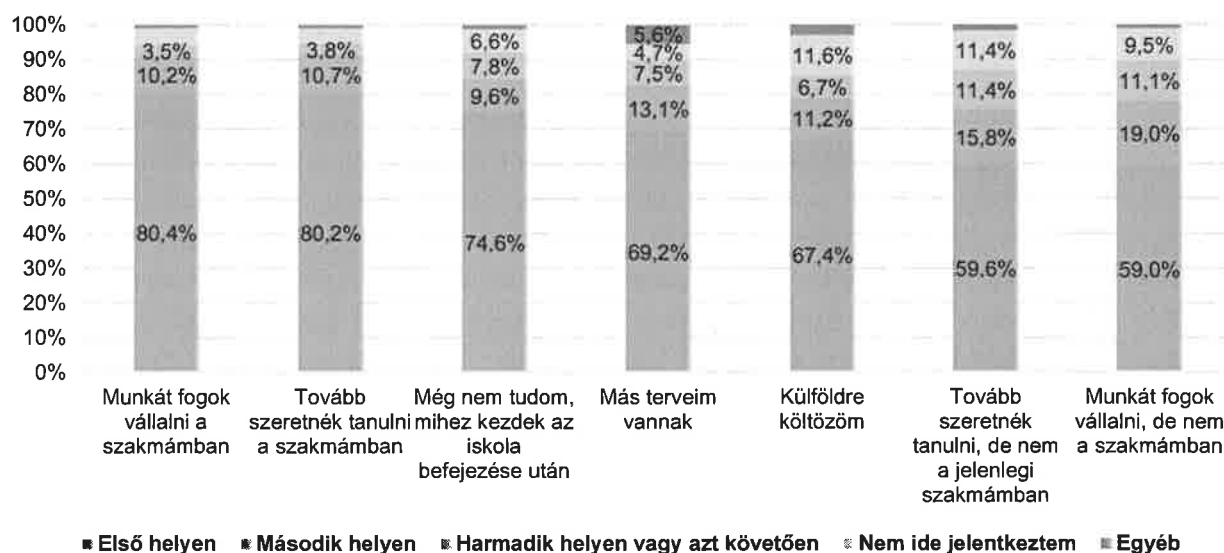
Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

Ebben a két csoportban volt a legmagasabb a „kényszer” iskolaválasztók aránya is, akik vagy mást szerettek volna, de az adott intézménybe sikerült csak bejutniuk, vagy nem volt határozott elképzelésük a jövőt illetően. Szintén körükben, illetve a külföldre költözést fontolgató diákok között volt mind közül a legmagasabb azoknak a válaszadóknak az aránya (6-9 százalék), akik számára nem volt más választási lehetőség a középiskolai tanulmányokat illetően.

A fenti megállapítást támasztja alá az is, hogy a szakma iránt elkötelezett válaszadó tanulók zöme (több mint 80 százaléka) első helyen jelölte meg azt az intézményt, ahol jelenleg tanul. A más szakmák iránt érdeklődő, illetve a bizonytalan tanulók körében sok esetben a harmadik vagy azt követő helyen lett megjelölve az adott iskola (11 százalék körül az elkötelezett tanulói csoportok 4 százalékaival szemben), sőt ezekben a válaszadói csoportokban 10 százalék fölötti volt azoknak a

gyerekeknek az aránya, akik nem is ezekbe az intézményekbe jelentkeztek (37. ábra). A válaszok arányai néhány tized százalék eltéréssel szerepelnek a 2018-as felmérésben.

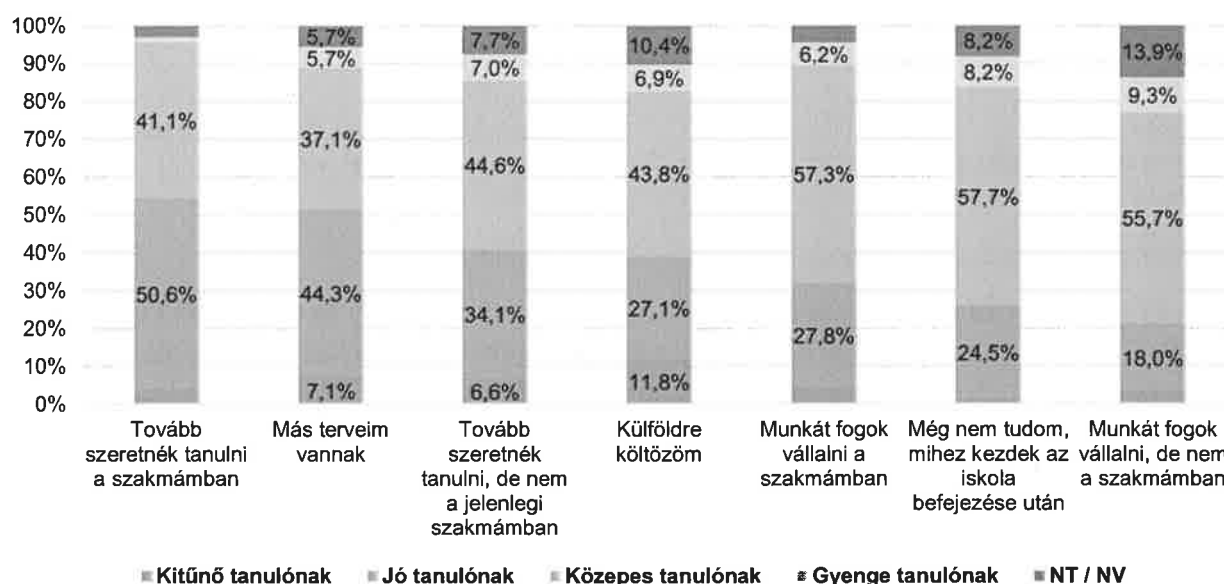
37. ábra: A felmérésben részt vevő tanulók jövőbeni tervei az iskola megjelölésének sorrendje szerint

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

A tanulók szubjektív tanulmányi szintje az eddigieknél változatosabb képet mutat. A magukat kitűnő tanulónak valló diákok aránya a jövőt külföldön elképzelő csoport körében volt mind közül a legmagasabb 11,8 (2018-ban 11,4) százalékkal, ezt követően a más tervekkel rendelkezők között, ahol 7,1 százalék (2018-ban 10,4 százalék) volt az arányuk. Emellett a terveik szerint szakmaelhagyók körében is nagyobb mértékben képviseltették magukat, mint a szándékaik szerint a tanult szakmát folytató tanulók között.

38. ábra: A felmérésben részt vevő tanulók jövőbeni tervei a szubjektív tanulmányi eredményük szerint

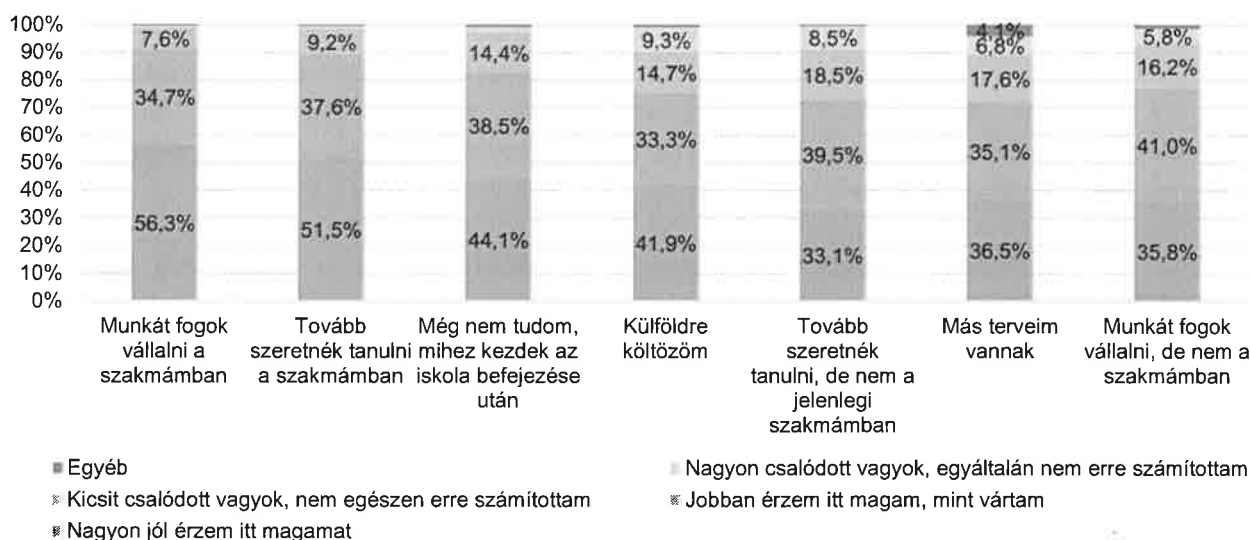

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

A magukat jó tanulónak minősítő hallgatók aránya a szakmában tovább tanulni szándékozók között volt a legmagasabb, 50,6 százalék (2018-ban 44,7 százalék), a más tervekkel rendelkező tanulók között pedig 44,3 százalék (2018-ban 31,3 százalék), ami a második legmagasabb érték volt mind közül. A közepes eredménnyel tanuló válaszadók aránya a tanult szakmában és a szakmán kívül munkát vállalni szándékozó tanulók között volt a legmagasabb, illetve azok között, akik még nem tudják, hogy mihez kezdjenek az iskola befejezése után (56-58 százalék) (2018-ban 54-59 százalék) (38. ábra).

A megkérdezett **tanulók jelenlegi agrárszakképző intézményükkel való elégedettsége szintén összefügg a jövőbeni tervek irányával.** A szakmájuk iránt elkötelezett tanulók inkább elégedettek az iskolájukkal, mint a társaik. A szakmában elhelyezkedni szándékozó válaszadók körében 56,3 százalék (2018-ban 59,1 százalék) azoknak az aránya, akik nagyon jól érzik magukat az iskolájukban, emellett 34,7 (2018-ban 32,4) százalékos aránnyal részesednek ebben a körben azok a tanulók, akik jobban érzik magukat az adott intézményben, mint várták. Ezek az értékek a szakmában továbbtanulást tervezők között 51,5, (2018-ban 55,2) valamint 37,6 (2018-ban 38,4) százalék voltak. A jelenlegi agrárszakképző intézményben valamilyen mértékben csalódott gyerekek aránya a nem a jelenlegi szakmában továbbtanulást tervezők körében volt a legmagasabb (együtt 27,0 százalék) (2018-ban arányuk 22,4 százalék volt), de a más tervekkel rendelkezők és a külföldre költözők között is magasabb volt az átlagnál (együtt 24,3 és 24,0 százalék) (39. ábra).

39. ábra: **A felmérésben részt vevő tanulók jövőbeni tervei a jelenlegi iskolával kapcsolatos tapasztalatok szerint**

Forrás: NAIK AKI Humán Erőforrás Kutatási Csoport (Tanulói felmérés, 2019)

Az összefüggés-vizsgálat eredményeit összefoglalva elmondható, hogy **az agrárszakképzésben 9. és 10. évfolyamos tanulók zöme határozott elképzelésekkel rendelkezik a jövőjét illetően.** Az agráriumban való elhelyezkedést vagy a választott szakmában/szakterületen történő továbbtanulást befolyásolja a családi háttér, gyengébben, ha a szülők agrárvégzettséggel rendelkeznek, vagy az agráriumban foglalkoztatottak, erősebben, ha a család saját gazdaságban végez valamilyen mezőgazdasági tevékenységet.

Az előzetes várakozásainkat felülmúlta azon tanulók aránya, akik tudatos tervezéssel választottak iskolát és a jövőjüket is az adott szakmában képzik el. Ez a csoport jellemzően célirányosan választott intézményt és elégedettebb az iskolájával, mint társai. Kevésbé szakágspecifikus, mint

inkább általános jellemző, hogy a jövőbeni terveket befolyásolja a jelenlegi tanulmányi teljesítmény: már a középiskola korai szakaszában is a jó eredménnyel teljesítők gondolkodnak inkább továbbtanulásban, a közepes vagy gyenge tanulók elsősorban a munkaerőpiacon való elhelyezkedést preferálják az iskola befejezése után.

Az agrárszakképző intézmények számára fontos üzenet, hogy a tanulók már egy év alatt veszítenek a motiváltságukból, csalódottabbak a képzést és az iskolájukat illetően, mint a képzésbe újonnan belépő társaik. Ez azt jelzi, hogy az agrár munkaerő-hiány mérséklésének fontos eleme a szakképzésbe már belépettek benntartására irányuló intézkedések és eszközrendszer kialakítása.

Összességében elmondható, hogy a 2018-ban és 2019-ben elvégzett felmérés eredményei szinte minden kérdés mentén megegyező eredményeket hoztak, ami egyrészt alátámasztja, hogy az alkalmazott vizsgálati módszer alkalmas a pályaválasztással kapcsolatos tanulói elképzelések és tapasztalatok, az iskolaválasztást és a jövőbeni terveket befolyásoló tényezők vizsgálatára, másrészt igazolja, hogy a tanulók által megfogalmazott vélemények konzisztensek, ezáltal megfelelő szempontokat nyújthatnak az agrárszakképzést érintő döntések előkészítéséhez.

3. Összegzés és javaslatok

A tanulmányban részletesen bemutatott és elemzett statisztikai adatok és információk, az AM fenntartású intézményekben agrárszakképzésben tanulók körében végzett kérdőíves felmérés alapján a következő megállapítások és javaslatok fogalmazhatók meg:

Tanulói felmérés eredményei

- A tág értelemben vett agrárgazdatiszakterületen 2019 őszén 168 intézményben és 232 feladatellátási helyen összesen 14 322 diák tanult Magyarországon középfokú iskolarendszerű szakképzésben. Az agrárszakképzésben tanulók közel 70 százaléka továbbra is az Agrárminisztérium fenntartása alá tartozó 47 agrárszakképző intézményben tanult 2019-ben. Az elmúlt 6 évben az agrárszakképzésben tanulók száma mintegy ötödével csökkent.
- A 2018-ban és 2019-ben elvégzett tanulói felmérés eredményei szinte minden kérdés mentén megegyező eredményeket hoztak, ami elsősorban azt bizonyítja, hogy a tanulók által megfogalmazott vélemények konzisztensek, ezáltal megfelelő szempontokat nyújthatnak az agrárszakképzést érintő döntések előkészítéséhez.
- Az iskolaválasztást és pályaaorientációt érintően fontos kiemelni, hogy a felmért 9. és 10. évfolyamos tanulók döntő többsége (77,4 százalék) szakközépiskolai tanulmányai megkezdésének okaként az adott szakma iránti érdeklődést jelölte meg és a tanulók közel ugyanekkora aránya (74,4 százalék) a középiskola-választás során jelenlegi iskoláját nevezte meg első helyen.
- A középiskola-választást segítő pályaaorientációs eszközrendszer hatékonyságát értékelő tanulói vélemények alátámasztják és megerősítik a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara által képviselt törekvések helyességét, miszerint a tanulók által leghasznosabbnak az iskolai nyílt napok bizonyultak. A nyílt napok alkalmával főként az interaktív, a tevékenységek, technológiák kipróbálására lehetőséget adó, az iskolában tanuló felsőbb éves diákok vagy korábban végzetek aktív részvételével lebonyolított rendezvények hatékonyak az általános iskolai tanulók pályaaorientációjában. A fentiek mellett a pályaaorientációban fontos szerepe van a pályaválasztási kiállításoknak, valamint a középiskolák honlapjain közölt információknak különösen jó eszköznek bizonyulnak a diákok részvételével készülő bemutatkozó kisfilmek.

Fontos visszajelzés az is, hogy a szórólapok, pályaválasztási honlapok, valamint az országos szakmai kiállítások csak mérsékelt szerepet játszanak a tanulók pályaválasztási/iskolaválasztási döntéseiben.

- A pályaaorientációs tevékenységek, kampányok célcsoportjának meghatározását illetően fontos információ, hogy a válaszadó tanulók döntő többsége szinte kizárólag a szülei, családtagjai segítségére támaszkodott a középiskola-választás során, és döntésükben meglepően alacsony az általános iskolai osztályfőnökök, pedagógusok szerepe.
- A válaszok elemzése alapján kimutatható, hogy a tanulók szakma- és iskolaválasztását jelentősen befolyásolja a gazdálkodói családi háttér, azaz hogy a család folytat-e otthon mezőgazdasági tevékenységet.
- A 9 és a 10. évfolyamos tanulók válaszaiban érdemi különbség szinte kizárólag a szakképzéssel való elégedettség kérdései mentén mutatkoztak. A tanulók már egy év alatt is veszítenek a motiváltságukból, csalódottabbak a képzést és az iskolájukat illetően, mint a képzésbe újonnan belépő társaik.

Az elvégzett kutatás eredményei alapján a pályaaorientációs eszközrendszer fejlesztését illetően az alábbi javaslatok fogalmazhatók meg:

- Az általános iskolai tanulók pályaa- és iskolaválasztását segítő eszközök közül a nyílt napok, interaktív, élményalapú bemutatkozó programok szerepét a továbbiakban is növelni szükséges.
- Erősíteni kell a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások pályaaorientációs tevékenységekbe történő bevonását.
- A vállalkozások részvételi aktivitását erősítendő, javasolt felmérni egy, a járulék- és támogatási rendszerbe épített érdekeltségi rendszer kialakításának lehetőségeit és feltételeit.
- Támogatni szükséges az agrárszakképző iskolák honlapjainak, promóciós eszközeinek (pl. kisfilm) kialakításához és fejlesztéséhez szükséges eszközök beszerzését, tudás elsajátítását és szakmai segítségnyújtást az iskolák számára, hogy azok folyamatosan frissített tartalommal tudjanak megjeleníteni az online platformokon.
- A pályaaorientációs tevékenységek során kiemelt szerepet kell kapniuk az általános iskolások szüleit elérő eszközök (pl. fórumok, szóróanyagok, tanácsadások, konzultációk) kidolgozásának és gyakorlati alkalmazásának.
- Fontos az általános iskolai pedagógusok, osztályfőnökök pályaaorientációban való szerepvállalásának növelése különböző felkészítő tréningek, továbbképzések, tájékoztató rendezvények segítségével.
- A pályaaorientációs eszközrendszer eredményességének és hatékonyságának méréséhez, továbbfejlesztéséhez szükséges a tanulói vélemények, tapasztalatok folyamatos vizsgálata, melynek megfelelő eszközt jelentheti a jelen kutatás keretében kialakított és tesztelt tanulói kérdőív. Mindemellett javasolt hasonló mérőeszköz kialakítása az intézményvezetők, valamint az agrárszakképző intézményekben dolgozó pályaaorientációs munkatársak számára is.
- Az agrár munkaerő-hiány mérséklésének fontos eleme a szakképzésben résztvevők benntartására irányuló intézkedések és eszközrendszer kialakítása.

Hivatkozások jegyzéke

- Hamza Eszter, Rácz Katalin, Juhász Anikó és Biró Szabolcs (2016): A humán erőforrás helyzete a hazai élelmiszer gazdaságban. *Gazdálkodás*, 60 (3) 181–200.
- Hamza, Eszter – Rácz, Katalin – Szabó, Dorottya – Vásáry, Viktória (2019): Az agrárszakképzés szerepe a munkaerő-utánpótlásban 2018. NAIK AKI Agrárgazdasági Információk sorozat. p. 74. http://repo.aki.gov.hu/3471/1/Agrarszakkepzes_2018_web_pass.pdf
- Rácz Katalin, Hamza Eszter, Márkiné Tóth Orsolya, Szabó Dorottya (2018): Agrár munkaerő-piaci tendenciák és munkaerő-utánpótlási stratégiák, *Munkaügyi Szemle*, 2018. 4. szám

Mellékletek

1. melléklet: Képzések és tanulói létszámok szakmák szerint a 2019. évi tanulói létszám csökkenő sorrendjében, 2013–2019

Szakmák	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Képzési helyek (db)	Tanulók (fő)	Képzési helyek (db)	Tanulók (fő)	Képzési helyek (db)	Tanulók (fő)	Képzési helyek (db)	Tanulók (fő)	Képzési helyek (db)	Tanulók (fő)	Képzési helyek (db)	Tanulók (fő)	Képzési helyek (db)	Tanulók (fő)
Mezőgazdasági gépész	39	1325	48	2068	46	2434	40	2430	38	2583	37	2679	41	2602
Pék	47	2063	51	2415	50	2353	53	2152	56	1969	57	1803	54	1336
Gazda	31	1202	33	1314	38	1246	27	1236	24	1056	24	1026	25	892
Pék-cukrász	29	1415	28	1246	24	692	21	313	0	0	12	296	31	845
Lovász	15	291	16	378	18	578	17	669	16	701	18	740	18	754
Virágkötő és virágkereskedő	11	219	20	384	21	445	18	437	18	544	17	617	20	686
Mezőgazdasági technikus	18	433	25	635	25	751	25	750	28	731	28	529	25	510
Kertész	7	132	31	730	36	770	26	609	21	557	21	515	22	439
Környezetvédelmi technikus	15	256	16	353	14	345	17	358	22	422	23	434	21	396
Kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó	0	0	0	0	0	0	1	13	13	212	13	344	14	382
Mezőgazdasági gépésztechnikus	14	209	16	377	16	377	16	414	18	365	23	403	22	376
Húsipari termékgyártó	23	1130	25	1115	26	958	26	843	25	764	22	566	19	373
Parkgondozó	10	160	21	334	26	395	29	403	31	367	30	308	32	340
Kerti munkás	21	348	34	462	33	429	31	409	35	454	35	381	28	321
Erdészeti és vadgazdálkodási technikus	13	461	15	747	11	748	9	778	16	680	13	302	11	314
Dísznövénykertész	24	798	22	764	20	488	17	376	12	324	10	301	12	306
Édesipari termékgyártó	2	144	4	154	6	248	6	263	7	357	7	296	9	285
Családellátó	0	0	3	43	6	112	15	217	18	252	17	267	21	277
Élelmiszeripari technikus	13	201	13	279	12	266	10	203	14	294	17	292	16	274
Erdészeti szakmunkás	10	396	9	398	9	412	7	343	8	316	9	268	8	246
Erdésztechnikus	8	296	2	66	2	39	2	39	6	186	6	266	6	239
Családi gazdálkodó	0	0	0	0	0	0	1	7	8	127	8	127	12	198
Szőlész-borász	5	70	8	158	8	154	6	133	7	159	7	149	8	186
Sütőipari és gyors pékségi munkás	4	46	8	149	12	184	13	190	11	184	13	170	14	183
Mezőgazdasági gépjavító	3	42	4	51	5	73	10	139	10	121	9	129	14	172
Vadgazdálkodási technikus	4	55	0	0	0	0	2	31	4	109	3	128	5	169
Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus	2	21	2	51	2	48	3	60	5	110	6	121	6	145
Állattenyésztő és állategészségügyi technikus	4	114	6	151	3	106	3	71	6	107	6	92	10	141
Virágkötő	4	37	8	70	8	96	8	115	9	117	9	124	11	109
Egyéb	295	5761	179	3292	118	1998	97	1671	74	1112	76	974	64	826
Összesen	671	17625	647	18184	595	16745	556	15672	560	15280	576	14647	599	14322

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019)

2. melléklet: Sikeres vizsgát tett tanulók száma az összes szakma szerint a 2019. évi létszám csökkenő sorrendjében, 2013–2019

Szakma	Sikeres vizsgát tett (fő)						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mezőgazdasági gépész	33	73	132	595	486	426	495
Pék	286	305	352	379	389	360	339
Mezőgazdasági gépészmérnök	16	32	149	149	182	244	316
Mezőgazdasági technikus	154	204	297	517	417	400	302
Környezetvédelmi technikus	12	6	115	118	146	184	255
Erdészeti és vadgazdálkodási technikus	0	69	258	389	320	460	215
Gazda	124	193	181	280	199	161	201
Húsipari termékgyártó	261	216	181	221	161	156	185
Lovász	20	6	55	122	147	166	164
Élelmiszeripari technikus	0	0	113	103	116	185	144
Erdésztechnikus	169	171	18	32	25	30	126
Mezőgazdasági gépjavító	0	34	32	69	117	96	116
Kerti munkás	105	94	157	149	93	134	104
Virágkötő és virágkereskedő	0	0	45	62	74	114	104
Családellátó	0	0	6	36	51	75	100
Parkgondozó	67	53	120	131	112	117	98
Kertész	4	11	60	141	121	117	92
Dísznövénykertész	194	171	152	185	131	49	85
Vadgazdálkodási technikus	42	38	2	0	11	167	78
Mezőgazdasági gazdaasszony, falusi vendéglátó	4	9	22	141	64	82	70
Parképítő és fenntartó technikus	0	0	56	23	25	85	69
Állattenyésztő és állategészségügyi technikus	0	8	33	47	38	42	68
Sütő- és cukrászipari szaktechnikus	0	0	0	27	14	15	67
Édesipari termékgyártó	14	8	27	12	23	56	56
Sütőipari és gyorspekségi munkás	0	12	30	68	69	60	56
Erdészeti szakmunkás	46	50	76	55	69	56	47
Virágkötő	0	0	0	0	0	0	38
Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus	0	0	15	28	8	71	36
Szőlész-borász	0	0	0	27	39	37	36
Belovagló	0	13	7	16	11	26	30
Hulladékgyártó szaktechnikus	0	0	0	13	0	25	25
Falusi vendéglátó	0	7	10	13	10	10	16
Élelmiszeripari gépészmérnök	0	0	0	17	11	13	14
Tartósítói szakmunkás	0	0	0	0	0	0	14
Állattartó szakmunkás	0	0	0	0	0	7	13
Családi gazdálkodó	0	0	0	0	0	0	13

Szakma	Sikeres vizsgát tett (fő)						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Élelmiszeripari szakmunkás	0	0	0	20	37	20	13
Élelmiszeripari analitikus technikus	0	0	19	27	17	44	11
Mézeskalács-készítő	0	0	13	0	5	3	9
Mezőgazdasági munkás	0	0	3	0	6	15	9
Települési környezetvédelmi szaktechnikus	0	0	0	15	0	13	9
Virágdekoratőr	0	0	0	17	7	15	9
Növényvédelmi szaktechnikus	0	0	0	0	10	7	8
Vidékfejlesztési szaktechnikus	0	4	0	7	8	5	8
Gyógy- és fűszernövénytermesztő	0	0	0	0	0	0	7
Hulladékgyűjtő és -szállító	0	0	5	4	7	15	7
Környezetvédelmi-mérés szaktechnikus	0	0	0	22	9	13	7
Állatgondozó	0	17	8	44	2	12	5
Csontozó munkás	0	0	0	4	0	3	3
Erdőművelő	0	0	0	0	0	0	3
Patkolókovács	0	5	0	0	7	9	3
Motorfűrész-kezelő	0	0	0	0	6	0	2
Tejipari szakmunkás	0	0	0	0	0	0	2
Agrár áruforgalmazó szaktechnikus	0	0	0	4	0	0	0
Agrárgazdasági gépszerelő, gépjavító	24	0	11	25	0	0	0
Agrárkereskedelmi menedzser-asszisztens	3	0	0	0	0	0	0
Agrárkörnyezetgazda	0	37	0	0	0	0	0
Agrárkörnyezet-gazda	0	17	0	0	0	0	0
Agrár-közgazdasági és -áruforgalmazó technikus	42	49	0	17	14	0	0
Agrárközgazdasági és áruforgalmazó technikus	25	25	12	0	0	0	0
Agrárrendész	10	6	7	0	0	0	0
Agrártechnikus	5	0	0	0	0	0	0
Állategészségügyi technikus	20	25	0	0	0	0	0
Állatgondozó	13	0	0	0	0	0	0
Állattenyésztő	18	7	0	0	0	0	0
Állattenyésztő (baromfi és kisállat)	0	0	8	6	0	0	0
Állattenyésztő (juh és kecske)	46	0	0	0	0	0	0
Állattenyésztő (sertés)	10	0	0	6	0	0	0
Állattenyésztő (szarvasmarha)	8	12	9	0	0	0	0
Állattenyésztő technikus	17	0	0	0	0	0	0
Általános állattenyésztő	26	24	26	0	0	0	0
Biogazdálkodó	0	0	0	0	0	14	0
Borász	38	51	36	3	0	0	0
Bor- és pezsgőgyártó szaktechnikus	0	0	0	17	0	0	0
Bor- és pezsgőgyártó technikus	44	37	14	10	11	0	0

Szakma	Sikeres vizsgát tett (fő)						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dísznövény- és zöldségtermesztő	20	0	0	0	4	0	0
Édesiparitermék-gyártó	0	14	0	0	0	0	0
Élelmiszer-higiénikus	26	12	8	7	4	0	0
Élelmiszer-minősítő technikus	0	13	0	0	0	0	0
Energetikai környezetvédő	16	17	8	9	0	0	0
Erdészeti gépésztechnikus	7	0	8	0	0	0	0
Erdőművelő	6	0	0	0	0	0	0
Erjedés- és üdítőitalipari technikus	0	7	0	0	0	0	0
Erjedés- és üdítőital-ipari termékgyártó	6	7	4	0	0	0	0
Földmérő és térinformatikai technikus	67	48	32	22	19	0	0
Földmérő, térképész és térinformatikai technikus	0	6	0	0	0	0	0
Fűszernövény-termesztő	0	20	3	0	0	0	0
Gyógynövénytermesztő	2	30	0	0	0	0	0
Gyümölcstermesztő	26	23	18	0	0	0	0
Hulladékfeldolgozó-gép-kezelő	0	0	2	0	0	0	0
Hulladékgazdálkodási technológus	46	24	0	0	0	0	0
Hulladékgazdálkodási technológus (a szakterület megjelölésével)	0	0	25	0	0	0	0
Hulladékgazdálkodó	30	80	34	25	25	0	0
Hús- és baromfiipari szaktechnikus	0	0	0	9	6	0	0
Hús- és baromfiipari technikus	8	8	0	0	0	0	0
Húsipari szakmunkás	25	41	42	0	0	0	0
Húskészítmény gyártó	0	0	4	0	0	0	0
Kertész és növényvédelmi technikus	35	12	15	6	5	0	0
Kertész- és növényvédelmi technikus	0	14	0	0	0	0	0
Kerti munkás	19	0	0	0	0	0	0
Kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó	0	0	0	0	0	6	0
Környezetvédelmi mérés-technikus	44	72	16	14	17	0	0
Környezetvédelmi technikus (a szak megjelölésével)	18	0	0	0	0	0	0
Lóápoló és gondozó	0	0	3	0	0	0	0
Lótarló és -tenyésztő	84	68	58	34	0	0	0
Lótenyésztő	29	64	47	0	0	0	0
Lovastúra-vezető	12	8	0	0	0	0	0
Mézeskalács-készítő	3	0	0	0	0	0	0
Mezőgazdasági gazdaasszony	0	11	0	0	0	0	0
Mezőgazdasági gépszerelő, gépjavító	186	216	161	51	1	0	0
Növénytermesztési gépüzemeltető, gépkarbantartó	313	267	310	33	0	0	0
Növénytermesztő és növényvédelmi technikus	0	10	0	0	0	0	0
Növénytermesztő gépész	12	73	0	0	0	0	0

Szakma	Sikeres vizsgát tett (fő)						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nukleáris energetikus	14	10	11	12	9	0	0
Parképítő és -fenntartó technikus	135	72	24	33	46	0	0
Parkgondozó	14	0	0	0	0	0	0
Pék-cukrász	411	385	392	313	241	0	0
Sütő- és cukrászipari technikus	136	145	39	55	57	0	0
Sütő- és cukrásztechnikus	0	18	0	0	0	0	0
Sütőipari munkás	25	17	8	2	0	0	0
Szennyvíztechnológus	6	5	8	4	7	0	0
Szőlő- és gyümölcsstermesztő	4	12	16	0	0	0	0
Szőlőstermesztő	10	7	0	1	0	0	0
Tartósítóiipari termékgyártó	21	11	0	0	0	0	0
Tejipari technikus	13	0	0	0	0	0	0
Tejtermékgyártó	12	17	2	0	0	0	0
Települési környezetvédelmi technikus	32	33	12	7	13	0	0
Térképésztechnikus	9	5	0	0	0	0	0
Természet- és környezetvédelmi technikus	71	38	10	8	30	0	0
Természetvédelmi szaktechnikus	0	0	0	6	0	0	0
Vidékfejlesztési technikus	18	29	0	0	0	0	0
Virágkötő sh	0	0	12	27	36	53	0
Víz- és csatornaműkezelő	0	0	7	0	0	0	0
Vízgazdálkodó	95	48	6	0	7	0	0
Vízműkezelő	14	5	0	0	0	0	0
Vízügyi technikus	40	48	85	32	17	0	0
Zöldség- és gyümölcsfeldolgozó	0	0	5	7	3	0	0
Zöldség- és gyümölcsstermesztő	0	0	0	0	12	0	0
Zöldségtermesztő	83	104	94	10	0	0	0

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019)

3. melléklet: A lányok, az évfolyamismétlők, a sikeres vizsgát tett tanulók és a hátrányos helyzetű sikeres vizsgát tett tanulók aránya az összes szakma szerint, 2019

Szakkák	Lányok aránya (%)	Évfolyamismétlők aránya (%)	Sikeres vizsgázók aránya (%)	Hátrányos helyzetű sikeres vizsgázók aránya (%)
Állatgondozó	17,4	0,0	100,0	0,0
Állattartó szakmunkás	36,7	14,4	100,0	0,0
Állattenyésztő és állategészségügyi technikus	54,3	0,0	79,2	0,0
Belovagló	78,0	0,0	92,9	0,0
Biogazdálkodó	26,7	0,0	93,3	0,0
Családellátó	67,8	4,1	100,0	14,7
Családi gazdálkodó	57,5	9,4	0,0	0,0
Csontozó munkás	0,0	8,8	100,0	0,0
Dísznövénykertész	60,5	6,3	94,2	0,0
Édesipari termékgyártó	80,4	10,1	66,7	11,9
Élelmiszeripari analitikus technikus	66,7	0,0	78,6	0,0
Élelmiszeripari gépésztechnikus	0,0	0,0	56,5	0,0
Élelmiszeripari szakmunkás	61,5	0,0	100,0	15,0
Élelmiszeripari technikus	59,2	0,3	95,4	0,5
Erdészeti és vadgazdálkodási technikus	9,3	0,0	86,3	1,3
Erdészeti gépésztechnikus	0,0	0,0	0,0	0,0
Erdészeti szakmunkás	3,0	12,7	65,9	9,4
Erdésztechnikus	13,9	0,8	96,8	0,0
Erjedés- és üdítőital-ipari termékgyártó	75,0	0,0	0,0	0,0
Erjedés- és üdítőital-ipari szaktechnikus	40,0	0,0	0,0	0,0
Faiskolai kertész	35,7	0,0	0,0	0,0
Falusi vendéglátó	49,1	1,9	100,0	10,0
Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus	19,8	2,5	76,3	1,1
Gazda	21,1	5,8	99,4	10,5
Gyógy- és fűszernövény-termesztő	30,0	0,0	0,0	0,0
Hulladékgazdálkodó szaktechnikus	58,6	3,4	100,0	0,0
Hulladékgyűjtő és –szállító	19,4	2,8	100,0	0,0
Hús- és baromfiipari szaktechnikus	0,0	0,0	0,0	0,0
Húsipari termékgyártó	4,2	6,9	86,2	9,4
Kertész	44,9	12,0	96,7	5,8
Kerti munkás	29,7	6,8	97,8	13,1
Kistermelői élelmiszer-előállító, falusi vendéglátó	70,6	9,3	100,0	33,3
Környezetvédelmi technikus	46,5	0,9	75,4	0,8
Környezetvédelmi-mérés szaktechnikus	58,3	0,0	81,3	0,0
Lovász	80,7	3,9	93,3	2,2
Mézeskalács-készítő	100,0	6,3	100,0	0,0
Mezőgazdasági gazdaasszony, falusi vendéglátó	71,7	1,7	91,1	5,6
Mezőgazdasági gépész	1,1	8,0	91,8	3,7

Szalmák	Lányok aránya (%)	Évfolyamisméttlők aránya (%)	Sikerer vizsgálók aránya (%)	Hátrányos helyzetű sikerer vizsgálók aránya (%)
Mezőgazdasági gépésztechnikus	3,7	1,2	80,3	1,6
Mezőgazdasági gépjavitó	0,0	0,0	100,0	2,1
Mezőgazdasági munkás	14,0	10,0	100,0	0,0
Mezőgazdasági technikus	35,3	1,3	84,7	3,0
Motorfűrészes-kezelő	0,0	0,0	0,0	0,0
Növényvédelmi szaktechnikus	25,0	0,0	100,0	0,0
Parképítő és fenntartó technikus	37,1	0,7	85,0	1,0
Parkgondozó	31,5	4,2	100,0	11,1
Patkolókovács	0,0	0,0	100,0	0,0
Pék	44,2	10,2	92,8	4,9
Pék-cukrász	69,6	6,8	0,0	0,0
Sütő- és cukrászipari szaktechnikus	80,0	0,0	100,0	0,0
Sütőipari és gyorspékéségi munkás	42,4	0,6	100,0	13,3
Szőlész-borász	42,3	2,7	86,0	0,0
Tartósítóipari szakmunkás	48,3	0,0	0,0	0,0
Tejipari szakmunkás	87,5	12,5	0,0	0,0
Vadgazdálkodási technikus	7,0	0,0	95,4	0,0
Vidékfejlesztési szaktechnikus	12,5	0,0	100,0	0,0
Virágdekoratőr	100,0	5,9	100,0	0,0
Virágkötő	83,1	0,8	96,4	3,6
Virágkötő és virágkereskedő	94,0	4,4	83,8	0,7
Összes	35,8	5,9	88,7	3,9

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019)

4. melléklet: A tanulók létszáma az Agrárminisztérium fenntartásában működő agrárszakképző intézmények feladatellátási helyein, szakképző évfolyamokon, iskolatípus szerint, 2019

Iskola (Feladatellátási hely) neve	Szakközépiskolai	Szakközépiskolai	Összes
	Szakközépiskolai	Szakközépiskolai	
	tanuló létszám		
AM DASzK, Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	25	189	214
AM DASzK, Sellyei Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	16	95	111
AM DASzK, Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	27	92	119
AM DASzK, Vépi Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	60	193	253
AM DASzK, Apponyi Sándor Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskolája és Kollégiuma	16	140	156
AM DASzK, Teleki Zsigmond Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma		68	68
AM Dunántúli Agrárszakképző Központ, Csapó Dániel Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	71	99	170
AM KASZK - Táncsics Mihály Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma		166	166
AM KASZK - Dr. Szepesi László Mezőgazdasági, Erdészeti Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	39	26	65
AM KASZK - Varga Márton Kertészeti és Földmérési Szakgimnáziuma és Kollégiuma	56		56
AM Kelet-magyarországi Agrárszakképző Központ, Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Jánoshalma	29	245	274
AM Közép-magyarországi Agrárszakképző Központ, Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium		141	141
Bárczay János Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	20	60	80
Baross László Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	17	190	207
Bársony István Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	45	104	149
Batthyány Lajos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	16	225	241
Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	18	150	168
Bereczki Máté Élelmiszeripari és Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Sportiskola	24	92	116
Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	150	169	319
Csukás Zoltán Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	23	116	139
Damjanich János Gimnázium és Mezőgazdasági Szakképző Iskola	11		11
Debreczeni Márton Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola		279	279
Dr. Entz Ferenc Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	4	155	159

Iskola (Feladatellátási hely) neve	Szakgimnáziumi	Szakiskolai	Szakközépiskolai	Összes
	tanuló létszám			
Dr. Entz Ferenc Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium Eötvös József Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	17		141	158
Fáy András Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium			108	108
AM ASzK - Bartha János Kertészeti Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája	14		123	137
AM ASzK, Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	146		27	173
AM ASzK, Pétervásárai Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	12		128	140
Fodor József Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	21		72	93
Galamb József Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	37		136	173
Gregus Máté Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	51		33	84
Herman Ottó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	46		78	124
Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	17		185	202
Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium			234	234
Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium			116	116
Kinizsi Pál Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	21		197	218
Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	50		219	269
Kiss Ferenc Erdészeti Szakgimnázium	31			31
Kocsis Pál Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Szakgimnázium és Szakközépiskola	47		116	163
Lippai János Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	86		128	214
Lippai János Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola Tiszaberceli Mezőgazdasági Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája			30	30
Lipthay Béla Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium			169	169
Magyar Gyula Kertészeti Szakgimnázium és Szakközépiskola	16	26	243	285
Pálóczy Horváth István Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium			174	174
Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	44			44
Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola Telephelye			174	174
Pettkó-Szandtner Tibor Lovas Szakközépiskola és Kollégium			154	154
Roth Gyula Erdészeti, Faipari, Kertészeti, Környezetvédelmi Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	127			127
Roth Gyula Erdészeti, Faipari, Kertészeti, Környezetvédelmi Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium Soproni Telephelye /Lippai János Kertészeti Szakképző Iskola és Kollégium/			16	16
Serényi Béla Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	15		54	69
Soós István Borászati és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	50		31	81

Iskola (Feladatellátási hely) neve	Szakgimnáziumi	Szakiskolai	Szakközépiskolai	Összes
	tanuló létszám			
Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	44		324	368
Széchenyi István Mezőgazdaság és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium Brózik Dezső Tagintézménye			115	115
Széchenyi Zsigmond Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	46		122	168
Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	48		118	166
Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola			191	191
Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium	27			27
Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	53			53
Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium Kismezei utcai Sütő, Cukrász és Gépész Tanüzeme			104	104
Tokaji Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	12		128	140
Toldi Miklós Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	48		166	214
Török János Mezőgazdasági és Egészségügyi Szakgimnázium és Szakközépiskola	27		133	160
Vay Ádám Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium			196	196
Veres Péter Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	18		231	249
Westsik Vilmos Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola	26		176	202

Forrás: Oktatási Hivatal (KIR-adatbázis, 2019)

5. melléklet: A tanulók kérdőív

KÉRDŐÍV

az agrárszakképzésben részt vevő 9. és 10. évfolyamos tanulók részére

Kedves Tanuló!

Az alábbi kérdőívben a pályaválasztással, iskolaválasztással kapcsolatos kérdéseket találsz. A célunk az, hogy a kérdőív segítségével minél jobban megismerjük az agrárszakképzésben tanulók iskolai tapasztalatait, igényeit, jövőbeni terveit annak érdekében, hogy javuljanak a képzési feltételek és az elhelyezkedési lehetőségek. A kérdőív kitöltése név nélkül történik. Arra kérünk, hogy a kérdésekre megfontolt, őszinte válaszokat adj! Segítő együttműködésedet ezúton is köszönjük!

I. Pályaválasztás körülményei

1. Mi volt neked fontos, amikor középiskolát választottál? Több választ is megjelölhetsz!

- Érdekeljen, amit tanulok
- Olyan tanuljak, amiben jó vagyok
- Az otthonom közelében tanuljak
- Barátaim, osztálytársaim iskolaválasztása
- Szüleim, hozzátartozóim tanácsa
- Szüleim, hozzátartozóim példája
- Jó munkát kapjak, ha befejezem az iskolát
- Egyéb, éspedig:

2. Ki segített neked a legtöbbet a középiskola kiválasztásában? Több választ is megjelölhetsz!

- Általános iskolai osztályfőnököm, tanárom
- Pályaválasztási tanácsadó
- Családtagjaim
- Barátaim, osztálytársaim
- Nálam idősebb diákok
- Ismerős, aki az általam választott szakmában dolgozik
- Egyéb, éspedig:

3. Hol kaptad a leghasznosabb segítséget a középiskola kiválasztásához? Több választ is megjelölhetsz!

- Pályaválasztási kiállításokon
- Iskolai nyílt napokon
- Szórólapokból, hirdetésekben
- Pályaválasztást segítő internetes oldalakon
- Szakképző iskolák honlapján
- Kiállításokon, vásárokon (pl. OMÉK, FarmerExpo)
- Egyéb, éspedig:

4. A középiskolai jelentkezésnél hányadik helyen jelölted meg a jelenlegi iskoládat? Csak egy választ jelölj meg!

- Első helyen
- Második helyen
- Harmadik helyen vagy azt követően
- Nem ide jelentkeztem
- Egyéb, éspedig:

5. Miért éppen ebben az iskolában kezdted meg a középfokú tanulmányaidat? Csak egy választ jelölj meg!

- Ezt választottam, ez érdekelt
- Mászt szerettem volna, de ide vettek fel
- Nem volt határozott elképzelésem, így alakult
- Nem volt választási lehetőségem
- Nem emlékszem/Nem tudom
- Egyéb, éspedig:

II. Iskolai tapasztalatok

6. Milyenek az eddigi tapasztalataid a jelenlegi iskoládról? Csak egy választ jelölj meg!

- Nagyon jól érzem itt magamat
- Jobban érzem itt magam, mint vártam
- Kicsit csalódott vagyok, nem egészen erre számítottam
- Nagyon csalódott vagyok, egyáltalán nem erre számítottam
- Nem tudom megítélni / Nem szeretnék válaszolni
- Egyéb, éspedig:

Kérünk, válaszolj az alábbi kérdésekre is! Minden kérdésnél csak egy választ jelölj meg!

7. Van az iskolában tanulmányi ösztöndíj?

Van Nincs Nem tudom

8. Van az iskolában tanuló szerződéses juttatás?

Van Nincs Nem tudom

9. Van az iskolában korrepetálás, felzárkóztatás?

Van Nincs Nem tudom

10. Van az iskolában tehetség gondozás?

Van Nincs Nem tudom

11. A felsoroltak közül mi van az iskolában? Több választ is megjelölhetsz!

- Új iskolaépület, tantermek
- Új taneszközök
- Új informatikai eszközök
- Modern, jól felszerelt tanüzem/tangazdaság
- Jó kollégiumi ellátás
- Jó tanárok
- Közvetlen, családias légkör
- Jó gyakorlatszerzési lehetőség
- Szakma iránt érdeklődő osztálytársak, tanulók
- Egyéb dolog, amit fontosnak gondolsz még az iskoláról:

12. Kérünk, jelöld meg azokat az állításokat, melyekkel egyetértesz! Csak egy választ jelöld meg!

- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor változatos feladataim lesznek
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor képességeimet/tehetségemet hasznosíthatom
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor a magam ura lehetek
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor új gépekkel dolgozhatok
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor a legújabb informatikai eszközöket használhatom
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor mindig új dolgokat tanulhatok
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor biztosan lesz munkahelyem
- Ha a szakmában helyezkedem el, akkor elégedett leszek a fizetésemmel

13. Szerinted mit fogsz csinálni, miután befejezted az iskolát? Csak egy választ jelöld meg!

- Munkát fogok vállalni a szakmában
- Munkát fogok vállalni, de nem a szakmában
- Tovább szeretnék tanulni a szakmában
- Tovább szeretnék tanulni, de nem a jelenlegi szakmában
- Külföldre költözöm
- Még nem tudom, mihez kezdek az iskola befejezése után
- Más terveim vannak:

III. Digitális eszközhasználat

Kérünk, válaszolj az alábbi kérdésekre is! Minden kérdésre csak egy választ jelöld meg!

14. Mennyire jellemző, hogy a jelenlegi iskolában a tanórákon a tanár PowerPointos bemutatót tart?

Gyakran előfordul   Néha előfordul   Soha nem fordul elő   Nem tudom, mi az

15. Mennyire jellemző, hogy a jelenlegi iskolában a tanórákon a tanulók is használnak PowerPointos bemutatókat?

Gyakran előfordul   Néha előfordul   Soha nem fordul elő   Nem tudom, mi az

16. Mennyire jellemző, hogy a dolgozatokat számítógépen írjátok?

Gyakran előfordul Néha előfordul Soha nem fordul elő Nem tudom, mi az

17. Mennyire jellemző, hogy digitális tananyagot használtok tanórán (pl. Youtube videó)?

Gyakran előfordul Néha előfordul Soha nem fordul elő Nem tudom, mi az

18. Mennyire jellemző, hogy az interneten elérhető oktatóprogramokat használtok tanórán?

Gyakran előfordul Néha előfordul Soha nem fordul elő Nem tudom, mi az

19. Mennyire jellemző, hogy okos (digitális) táblát használtok tanórán?

Gyakran előfordul Néha előfordul Soha nem fordul elő Nem tudom, mi az

20. Mennyire jellemző, hogy okostelefonnal vagy tablettel tanultok tanórán?

Gyakran előfordul Néha előfordul Soha nem fordul elő Nem tudom, mi az

21. Sorold fel azokat a tantárgyakat, ahol használtok informatikai eszközöket, beleértve a szakmai gyakorlatot is!

22. Hallottál-e már a következő fogalmakról

Válaszok	Igen és tudom mit jelent	Igen, de nem tudom mit jelent	Még nem hallottam róla
Mesterséges intelligencia	☐	☐	☐
Felhő alapú IKT rendszer	☐	☐	☐
Big Data (adatdömping) analitika	☐	☐	☐
Precíziós gazdálkodás	☐	☐	☐
E-mezőgazdaság	☐	☐	☐
Távérzékelés és térinformatika	☐	☐	☐
Talajinformációs rendszer	☐	☐	☐
Hozamtérkép	☐	☐	☐
Erőgépvézérlő rendszer	☐	☐	☐
Helyspecifikus tápanyag-gazdálkodás	☐	☐	☐
Időjárás-állomás	☐	☐	☐

IV. Általános adatok

23. Milyen tanulónak tartod magad? Csak egy választ jelölj meg!

- Kitűnő tanulónak
- Jó tanulónak
- Közepes tanulónak
- Gyenge tanulónak
- Nem tudom megítélni / Nem szeretnék válaszolni

24. Kérünk, jelöld meg azokat a dolgokat, amelyek otthonodban megtalálhatók! Több választ is megjelölhetsz!

☐	Számítógép internetkapcsolat nélkül
☐	Számítógép internetkapcsolattal
☐	Saját számítógéped (amit csak te használsz) internetkapcsolat nélkül
☐	Saját számítógéped (amit csak te használsz) internetkapcsolattal
☐	Saját okostelefonod internetkapcsolat nélkül
☐	Saját okostelefon internetkapcsolattal
☐	Saját szobád
☐	Saját íróasztalod
☐	Saját könyveid (nem tankönyvek)

25. Válaszd ki, melyik iskolában tanulsz! [Legördülő menüből]

26. Mi a szakmád, amit tanulsz? [Legördülő menü]

27. Melyik évfolyamon tanulsz?

- 9. évfolyam
- 10. évfolyam

28. Van-e szüleidnek vagy nevelőszüleidnek agrárképzettsége (mezőgazdasági, élelmiszeripari vagy erdészeti)?

- Igen, van
- Nincs
- Nem tudom

29. Kérünk, válaszolj igennel, ha szüleid vagy nevelőszüleid a mezőgazdaságban, élelmiszeriparban vagy erdészetben dolgoznak!

- Igen
- Nem
- Nem tudom

30. Gazdálkodtok otthon (pl. foglalkoztok-e növénytermesztéssel vagy állattenyésztéssel)?

- Igen
- Nem
- Nem tudom

31. Egyéb, fontosnak tartott észrevétel a jelenlegi tanulmányaid kapcsán, ami a kérdőív kitöltése közben eszedbe jutott és szívesen megosztanád velünk.

***Sokat segítettél, nagyon köszönjük, hogy kitöltötted a kérdőívet!
Ha bármilyen kérdésed van a kutatással kapcsolatban, itt érsz el bennünket:
XXXXX***

Budapest, 2019. december 19.

Dr. Goda Pál
igazgató

